a ſophiſticacōe ſatiat Tertiū
eſt ꝗ certis tꝑibus ab ecclia cō
ſtitutis hoc eī feſtiuitatibꝫ la
bores ſuos itermittat·ut diui
nis plenꝰ vacare poſſit Quartū
ut opus ſuū legaliter a ſcd͂m
iuſticiā ciuilē vēdat ſine frau
de iuxta eiꝰ valorē pēſatis oibꝫ
ex pte materie opis et laboris·
et ſtatus cōtinuādi laboratis·
Quintum ē ꝗ non ſint artifi
ces curioſitatū a vanaꝝ noui
tatū inuētores in veſtibꝫ edifi
ciis ut magis lucrētur·vide de
hoc primo mandato de curio
ſitate et de ſuperbia

Seq̄tur quartū pceptū

Preceptum quātum
capitulū primū Dili
ges pximū tuū ſic te
ipſū. Non dū ꝗ ſi
cut ſub pcepto dilectiōis dei
oprehēdūtur tria pcepta pri
me tabule de quibꝫ hactenus
dictū ē·ſic ſub pcepto de dili
gēdo pximū oprehēdūtur ſep
tē pcepta ſecūde tabule ꝓpter
quod xp̄s ait math.xxii Dili
ges dn̄m deū tuū ex toto corde
tuo et ex tō aīa tua a ex oī mē
te tua hoc ē pmū et maximum
mādatum Secūdū ſimile eſt
huic·diliges proximū tuū ſic
teipm In hiis duobꝫ manda
tis vniuſa lex pēdet a ꝓphe. Jo

circo anteq̄ deſcēdamꝰ ad ſep
tē pcepta reſidua neceſſe ē di
cere de pcepto dilectionis pxi
mi·Et ponētur quatuor Prio
quō tenemꝰ diligere nos ipoſ
Secūdo quō tenemur dilige
re proximos ſub pcepto Ter
cio de ordine diligēdi·Quarto
quō pficere debemꝰ in diligē
do proximū prout eſt conſili
um. Quo ad ·i·tria ponētur b
Prio qd ſit diligere ſe·Secū
do q̄ requirūtur ad bene dili
gere ſe. Tercio cur nō ē ſpāle
mādatū de diligēdo ſe vel ſal
tē non tā exacte poſitum ſicut
alia mādata Quītum ad·i·no
tādū ſcdꝫ tho·li·de perfectione
ſpūalis vite·c·xiii·ꝗ diligere
ſe eſt ſibi bonū velle. Sed c
que vel quot ſūt tibi bona·ſꝫ·
ꝗ quinqꝫ·Primo maximum
bonū eſt felicitas tua ſcꝫ deus
immediate i pria tibi vniēdꝰ
Secundo virtutes a vitatio
vicorum ꝗ ſine hiis nullꝰ bti
ficabitur Tercio ſcīe aliq̄les ꝗ
ſine hiis neſciret quomō vir
tutes eſſent acq̄rēde a vitāda
vitia·Quarto bona corporis ut
fortitudo·ſenſuū viuacitas.pul
chritudo.ſanitas etc. Quinto
bona exterora ut fama a poſſeſ
ſiones ac pecunie. Prima tria
deſeruiūt pncipalit aie duo re
ſidua corpori·Prima tria inte
riori hoi·alia duo exteriori hoi

Sꝫ q̄reres q̄ de q̄n̄ qꝫ bonis dilīḡ
gēdo · dꝛ q̄s se diligē ʀe · ph̄s · ix ·
Ethi · vbi q̄rit q̄s ē philātus · id
ē amatoꝛ sui · ʀe · Nō qui diligit
ptē p̄ncipalē sui · id ē aīam ⁊ eiꝰ
bō p̄ncipalit̄ talis dꝛ philātus
⁊ virtuosus · Qui vero diligit
p̄ncipalit̄ ptem sui minꝰ prici
palē · vicꝫ corpus ⁊ eius bona ·
non est philantus · qꝛ a maioꝛi
fit denominacō · huic cōcordat
dictū psal · Qui diligit iniq̄ta
tem odit animā suā · Et xp̄s ait ·
q̄ odit aīaꝫ suaꝫ · id est aīaleꝫ ⁊
sēsualē vitā · hoc ē corpis delitias ·
in vitā eternā custodit eaꝫ · Ex q̄
ptꝫ · ꝙ pccōres se non diligunt
d ſ odiūt · ¶ Q̄ntū ad scđm ex
quo q̄s se diligendo pōt se ma
le diligē ut p̄ncipalit̄ corpalia
diligendo · Et etiā bene se diligē
Jdo necc̄e est scire q̄lis deat esse
dilectio sui ut sit bona · ſm quā
etiā necc̄e erit proximū diligē ve
lut ſm qđdā exemplar hoc tra
didit tho · vbi p̄ꝰ dicēs ꝙ ad
sui licitā dilcōem q̄tuoꝛ req̄rū
tur · Primo ut dilectio sui sit ve
rax · secūdo rcā · tercō scā · ⁊ q̄rto
efficax · Primo vere se amat q̄ si
bi bonū aliqđ de q̄n̄ qꝫ p̄noiatꝰ
vult · ⁊ nō vult sibi q̄n̄ qꝫ oppo
sita p̄fatis q̄n̄ qꝫ bois · Dilcō enī
i duo tēdit · i eū cui aliq̄s bonū
vult ut in te si te diligis · ⁊ in bo
nū qđ optas tibi · sed illud abu
siue diligere dicimur. Diligen

do ei piscēꝫ nō ei ſ tibi vis bonū ·
qꝛ piscis destruetur quē come
dis · ſ tu fortificaberis · Sic de
pullis · sic de vino ⁊ de alijs simi
libꝫ q̄ī vsū n̄rꝫ trāseūt · ſ illa cō
dicō diligēdi se : non sufficit ad
bonā dilcōeꝫ · Secūdo ergo ne
cesse ē ut dilcō tui sit rcā ⁊ iusta
seu ordiata · quod fit q̄n maius
bonū de q̄n̄ qꝫ p̄noiatis p̄ponis
minori bono · Manifestū aūt est
ꝙ bō aīe sūt optīa · puta btitu
do ⁊ virtutes · Sꝫ scīa ⁊ corpis
bō sūt media · Exteioꝛa vēo sūt
infima bona · Jdeo sunt optīa bo
na beatitudo ⁊ virtutes · qꝛ te in
uito nec demones nec hōies te
talibꝰ p̄uaē q̄unt · ſ solū tua vo
lūtas · nō aūt sic de bois corpis
⁊ exterioꝛibꝫ · Ex q̄bꝰ ptꝫ ꝙ nō
rcē ſ curue se diligit · q̄ picul is
⁊ laboꝛibꝰ inordinate corpꝰ su
um irrationabilit̄ destruit pro
bonis exterioibꝰ · Sic fatiūt eb
osi · hastilusores · auari · ⁊ hijs
similes · Rō · qꝛ exterioꝛā p̄ferunt
bonis corporis · Quo cōtra Job ·
· ij · dicitur · pellē pro pelle · ⁊ om
nia scꝫ temporalia exterioꝛa da
bit homo pro anima sua · id est
pro aīmali seu corpali vita · vel
sanitate · Similit̄ ptꝫ ꝙ nō se di
ligūt rcē : qui bonum racōnalis
aīme cōtemnūt · inhiantes vel
inherentes bonis corpois . ut fa
tiūt spaciatū eūtes die festiuo ·
et sic sermonem negligendo ·

Studentes potib9 ⁊ aliȷ̄s deli
cijs vacātes neglecto ſtudio·
Clerici ⁊ religioſi diuiciȷ̄s exor
bitātes neglectis officiȷ̄s debi
tis. hiȷ̄ enī ſūt de quibꝫ vbi ſup̄
dr̄ Qui diligit iniq̄tatem odit
aīam ſuam· ſed qꝛ iſtū ſecundū
modū diligēdi ſe videtur etiā
quidā phoꝝ gentiliū habuiſ
ſe ut ex. ix· ethicoꝝ ptꝫ· ⁊ ex· x·
⁊ ex· i· ideo tercō neceſſe ē ut di
lectio ſui ſit ſacta. dr̄ aūt aliq̄d
ſactum exeo ꝙ ordinatur ad
deū. vnde altare ſactū dr̄ quaſi
deo dicatum. ⁊ alia huiuſmoi
que diuino miſterio mācipan
tur· Qui igitur diligit ſe ꝓpter
deū ⁊ ſpēaliter ex caritate infuſa.
ſancte diligit ſe. ⁊ eius dilectō
deo dicata eſt Rōnabile ei ē ut
dilectōem ſui quilibꝫ ordinet
in deū· qꝛ princeps ſūmus ē oī
um· fons btītudinis· collator
gr̄e ⁊ ſciētie· rerū eciā corpis ⁊
aīe· vnde aplꝰs dicit phil. i. mi
hi viuere xp̄s eſt ⁊ mori lucrū
Et· i· cor· x· Siue manducatis.
ſiue bibitis. ſiue aliud quid fa
ciatis· omnia ī gloriā dei facite
Et qꝛ non ſufficerꝫ ad cōſequē
dam btītudinē ꝙ quis eciā ſe
ſancte diligerꝫ niſi eciā bonum
velle ad opus prodirꝫ ſcd̄m il
lud xp̄i Nō oīs qui dicit mihi
dn̄e dn̄e intrabit in regnū celo
rū· ſed qui facit volūtatē patris
mei qui in celis eſt. ipē intrbit

in rgnū celoꝝ math· vij· Idcir
co quarto necē ē ut dilectio ſui
ſit efficax ⁊ operoſa ac in exte
riora opera progrediēs ꝑ loco
⁊ tēpore ꝑ deſideriū bonoꝝ in
ore· in manu· in pedibꝫ· in expē
ſione pecuniaꝝ ad elemoſinaꝫ
ut ſic btītudo· virtutes· ſciētia
⁊ alia ad beatitudinē valēcia
acquirātur· ¶ Quītum ad· iiȷ̄· e
principale Cur deus non tam
exacte p̄cepit dilectiōeꝫ ſui vel
non tam clare ſic dilectionem
dei ⁊ proximi· ſz· ꝙ p̄ceptum ē
diligere ſe debite· ⁊ ibi diliges
proximū ſic teipm̄ expſſe ſatis
ponitur Triplex aūt racō eſt q̄
re non tā expſſe p̄cipitur Pria.
qꝛ ad ſe diligendū inordinate
hō alias ſatis inclinatus ē· Se
cūda. qꝛ natura inclinat ad di
ligendum ſe eciā ſcd̄m aīaꝫ ut
ptꝫ ex phorum dictis· Tercia
ſcd̄m aug9· qꝛ in dilectōne dei
dilectio ſui includitur· quilibꝫ
enī debꝫ diligere ſe ſacte id eſt
ꝓpter deū· ergo plus deū·

¶ Capitulū· iȷ̄·

DE ꝓximi igr̄ dilectiōe
tria videda ſūt Primo
q̄uo bn̄ fieri debꝫ· Se
cūdo cur fieri debꝫ Tercō quali
ter ꝑ alias dilectōes inſinuatur
¶ Pro primi intellectu nōndū a
ꝙ dilectō proximi valde neceſ
ſaria eſt hoī· qꝛ hō ſm̄ phm̄ eſt
animal politicū id ē ſociale, ptꝫ

illoꝝ p multiplicē ſcripturā Naʒ
tātā dilcōeʒ xp̄s voluit nos hr̄e
ad ꝓxios ut diceret petro q̄renti
quotiēs dēreʒ dimittē ꝓxīo m̄ ſe
peccanti R̄e. q̄ vſq̄ ſeptuagies
ſepcies id ē q̄drigētis nonagi
ta vicibꝰ ſm Jero. Jt̄e ioh. xiij.
ait mandatū nouū do vobis ut
diligatis inuicē ſicut dilexi vos.
nouū quo ad pfectiſſimū ꝫ mod
diligēdi nouū ē. q̄ nos nouos
facit de vetuſtis ut expōit tho. in
poſtillis vel nouū q̄ ſemp ligat
ac ſi de nouo ligareʒ. vñ rō. xiij.
nemini q̄cq̄ debeatis ñ ut inuicē di
ligatis. Jdeo ut Jero. ait. Cū io
hānes moreretur ⁊ it̄ diſcipuloꝝ
manꝰ ad eccliam ducēretur ⁊ cre
bro diceret Filioli diligite inui
cē. Et q̄dam q̄reret Cur hoc to
ciēs replicaret R̄e. mādatū dñi ē. nō
⁊ in eo oē mādatū impleri pōt.
hinc ad rō. xiij. Qui diligit ꝓxi
mū ſuū legem impleuit. Et ſb̄dit.
nō adulterabis. nō occides. non
furaberis. nō falſū teſtimoniū di
ces. nō ↄcupiſces rē ꝓxi tui. Et
ſi quid aliud ē mādatū in hoc
verbo inſtauratur id eſt ↄtinetur
⁊ impletur Diliges ꝓxim tuū ſic
teipm̄ Jn iſto ec ↄtinetur p̄cep
tū dilcōis dei q̄ ꝓxiꝰ nō pōt or
dinate diligi ñ ꝓpt deū alias di
lcō non eſſʒ ſcā. Sʒ ꝓpt qd vnū
qd q̄ ⁊ illō mag. hanc etiā ob
cāʒ ut dic. augꝰ. de ciui. dei. ſepe
vnū p reliquo pōitur. hoc etiā vi
detur innuere xp̄s Joh. xv. dicēs
Hoc ē p̄ceptū meū ut diligatis
inuicē ſic dilexi vos. dic meū q̄
in dilcōe proximi deꝰ diligitur
¶ Secūdo nōndū q̄s ſit ꝓxiꝰ b
vel frat̄ nr̄ Na illā q̄ōem mouit
legiſpitus xp̄o poſt hoc p̄ceptū
luc. x. Pro cuiꝰ ſolucōe xp̄s mo
uit parabolaʒ de eo q̄ incidit in la
trones poſt quā q̄ſiuit. Quis ti
bi videtur ꝓxiꝰ R̄e. legiſpitꝰ. il
le qui fecit ei miaʒ R̄e. ei xp̄s vade
⁊ fac ſimilit̄ Ex hoc augꝰ. li. pͥ.
de doctrina xp̄iana ſumit ſolucō
nē q̄ſtōnis. Et allegat magiſ.
in. iiij. di. xxviij. qui volunt Oēs
proximus cenſendus eſt queli
bet racōnalis creatura cui a no
bis exhibēdum eſt officiū miſeri
cordie vel a q̄ nobis exhibēdum
eſt Non enī ꝓpinq̄tas gn̄is fac
proximū ſʒ opꝰ miſericordie im
penſum. Ex quo pʒ q̄ quilibet
eſt noſter proximꝰ qui hic vi
uit quia cuilibet pōt a nobis i
pendi miſericordia vel nobis ipē
di Secūdo q̄ anime i purgato
rio ſunt noſtri proximi q̄ a no
bis recipe poſſunt miam ſuffra
gioꝝ. Tercō q̄ etiā āgeli in celo
q̄ nobis miſericordie opera im
pendere poſſunt. Quarto omēs
anime beate eadē racione. Quin
to xp̄s eadem rōne xp̄us inquā
ſm q̄ homo. ſʒ nec demōes nec
anime dānate ſūt ꝓximi nr̄i q̄
nec nobis opa miſericordie nec

noſipīs impendim⁹. vnde om
ne btīficabile eſt noſter proxi
m⁹ ut cōmūiter dicūt doctores
c in. iij. di. xvij. ¶ Tercio nōnō
ſm tho. li. de perfectiōe ſpūalis
vite vbi ſup̄. Et. 2. 2. q. xliiij. de9
non p̄cipit ut p̄ximū toto cor
de diligam⁹ q2 non ē vl̄e nr̄m
bonū ſ3 p̄ticulare bonū. nec pre
cipit ut diligam⁹ proximū eq̄
liter ſibi. vel eque fortiter ⁊ eq
inteſo affectu q2 ordinate quo
ad itenſiōe3 diligere proximū
debem⁹ ſcḋ3 aug9. ut poſtea di
cetur vic3 ut p̄mo aīam nr̄am.
ſecūdo aīa3 proximi. tercio cor
pus noſtr̄ꝫ diligam⁹ Sed de
bem⁹ p̄ximū noſtr̄ꝫ diligere ſi
cut nos. hijs ſuppoſitis dicit
thō. li. quo pri⁹ ⁊. c. q2 p̄fectio
dilectōis proximi que neceſſa
ria eſt ad ſalutē quatuor deb3
habere ſcḋ3 quatuor in p̄cedē
ti capitulo tacta in ſecūda p̄te
de diligendo ſe. vn̄ multū eadē
quatuor hic rememorāda ſūt.
nā de dilectione p̄ximi que ca
dit ſb̄ cōſilio in ſequēti capitu
lo determinabitur. Primo ig̃r
opor3 q2 dilec..cō proximi ſit
vera ut dictū eſt Quicūq3 autē
aliquid aſſumit in ſuū vſū nō
vere amat illḋ ſ3 magis ſeip̄m.
ut in primo mēbro de dilectiōe
ſui dictū ſuit. S3 ſicut aliquas
res aſſumimus in noſtr̄ꝫ vſum
ita etiā ⁊ hoīes ipōs. Ex quo ſe
q̄tur q2 ſi p̄ximos eo tm̄modo
diligimus inq̄ꝫtum in nr̄m vſū
venire poſſunt. manifeſtū eſt q2
eos nō vere diligim⁹ nec ſicut
noſipōs. Et quidē appar3 hoc
in amicitia vtilis ⁊ delectabilis
Qui enī amat aliquē q2 eſt ad
ſuā vtilitatem ⁊ delectacōnem.
ſeip̄m amare cōuincitur cui ex
altero bonū delectabile vel vti
le querit nō illū ex quo querit.
Tales enī tā falſe amāt proxi
mos ſicut tu falſe dicis amare
piſces galliatos quos tuo ſto
macho vis. non aūt eis bonum
vis ſed tibi. Racō aūt quare di
lectionē proximi oportet eſſe
verā non fictā eſt. q2 caritas ut
deſcribit ap̄lus eſt q̄ procedit
de bono corde ⁊ ↄ̄ſciā puā ⁊ fide
nō ficta. Et. i. cor. xiij. Caritas
non queit que ſua ſūt huī⁹ rei
etiā ſeip̄m exēplū dat apoſtol⁹
.i. cor. x. dicēs Non querēs qḋ
mihi vtile ē ſ3 quod multis ut
ſalui fiant ¶ Secūdo ad determi d
natū modū diligēdi proxi
mū ſic̄ ſcḋ3 ut ſit iuſta ⁊ recta.
opor3 igitur ut eo ordine q̄s
bona proximis optet quo ſibi
quiq3 ſupra tacta debet optarē.
precipue quidē bona ſpūalia.
deinde bō corpis demū q̄ i exte
rioribȝ rebȝ cōſiſtūt. vn̄ tā tibi
q̄ꝫ p̄ximo btītudinē ⁊ virtutes
oracōdeſiderare debes ſine odi
cōe abſolute dicēdo O deus illa

mihi confer. racō eſt quia talia
bona nulli obeſſe poſſunt orādo
aūt pro ſciētia pro bōis corpis.
ꝛ exterioꝛib; condicōnaliter im
plicite peti debent puta ſi ꝓſunt
ad btitudinē. Racō eſt qꝛ talia
multis obſūt multis etiā ꝓſūt
S; cui proſint nouit deus cui
cōmittitur ꝑ odicōe; hūc etiā
modū ſoctes orare docuit ut hr
tur in vitas philoſophoꝝ. Iſo
auguſt. de doctrina xpiana dic.
non eque diligatur qꝺ minus
e vel āplius diligendꝰ eſt ¶ Ter
cio ex p̄dicto mō precipitur ut
ſit ſcā proximi dilcō pro quo
nōnd qꝛ in dilcōe p̄ximoꝝ ſem
per otingit plures conueīre vel
adiuuari. Quid enī ouemūt in
aliqua naturali vniōe ſcḋm gña
cionē materiale; puta qꝛ ex eiſ
dem pntibus oriūtur. Alij vero
oueniunt ouenīēcia q̄dam ciui
li puta qꝛ ſunt eiuſdē ciuitatis
mūcipes ſb eodem pncipe ꝛ eiſ
de legibꝰ gubnātur Alij ſcḋm ali
qꝺ officiū vel negociū aliq̄ cō
uenientia vniūtur. Sic q̄ ſunt
ſocij in negociādo vel militādo.
vel fabricādo. Et hmōi proxi
moꝝ dilcōes honeſte. quidē ꝛ
recte poſſunt eſſe S; nō ex hoc
ſancte dicūtur ſ; ſolum ex hoc
qꝛ dilectio proximi ordinatur
in deū. Sicut enī homines qui
ſunt vnꝰ ciuitatis oſortes in hoc
conueniūt. qꝛ vni ſubdūtur pri

cipi cuiꝰ legib; gubnātur. Ita
ōnes hōies inqꝛtū naturalit in
btitudie; tēdūt habēt quādā
gñalem cōuenientiā in ordine
ad deū ſic ad ſumū omniū pnci
pem ꝛ btitudinis fonte; ꝛ toci
us iuſticie legiſlatore; cuiꝰ bn
ficio ꝛ gubnacōe vniūtur. Bo
nū aūt cōmune ſcḋm rectā rōem
eſt bono ꝓprio p̄ferendū ut do
cet natura de vacui p̄uentiōe ꝛ
membra in cordis vel in capitꝭ
defenſione. Et ciues in ciuitatꝭ
ꝛ communitatis ꝓpugnacōe er
go in ſuijpſiꝰ ꝛ p̄xi dilectōe cū
ſint pticulara bō dilectio ſacta
efficitur qn̄ in deū vniūſale no
ſtrum bonū ordinatur. vn̄. i. Io
hā. iiij. hoc mādatum hēmus a
deo ut qui deū diligit diligat ꝛ
fratrē ſuū ¶ Qrto ex mō dilcō f
nis inſtruimur ut p̄xi dilcō ſit
efficax ꝛ opoſa ut ſic vnuſquiſ
q; non ſolū ſibi optat bō aie ꝛ
corpis ſ; etiā effcualit ad habē
dum laborare d;. Sicut etiā ad
bonū nō ſufficit bonum hr̄e af
fectū ſ; etiā effectū habē opoꝛ;.
ſcḋm illud. i. Ioh. iij. Non dilga
mus verbo neq; lingua ſ; ope ꝛ
veritate Omia illa tradit thō.
ſētentialiter li. de pfectione ſpi
ritualis vite. ¶ Ex p̄miſſis ſeq̄ g
tur ptim regula ingralis. quā
do quis peccat morṫliter contra
dilectione; proximi que eſt qn̄
aliquid committitur nobiliter

contra dilectõez ꝓximi tunc ē
mõꝛle pcc̄m· qn̄ non tunc ē ve
niale· Qn̄ aūt aliquid fit cõtra
dilectiõem ꝓximi pōt attēdi pe
nes iſta p̄cepta legis nature.
Qđ tibi non vis fieri alteri ne
feceris· ⁊ ponitur thob.iiij· Et
quod vis tibi rõnabiliter fieri.
⁊ ex debito alteri hoc idem faci
as· ⁊ ponitur math· vi· Et pōt
etiā attendi penes ſcādalū acti
uū qđ ego infero ꝓximo meo
malo exēplo Sʒ in qn̄to opoꝛ
teat aliquid eſſe contra dilecti
onem pꝛoximi vel qn̄tum ſit il
lud ſcādalū ad hoc qꝛ ſit moꝛ̄
le nõ eſt determinatū p̄ciſe· qꝛ
in modico facere con̄ proximū
non ē mõꝛle aut in paruo eum
ſcādaliſare. vn̄ attēdat quili
bet penes ſeip̄m q̄d ſibi vellet
vel non vellʒ fieri· Et p qđ factū
ſuaretur inter ſe ⁊ proximum
amicicia vel nõ ſcđm hoc iudi
cet aliquid moꝛtale vel veniale

h ¶ Secūdo ptʒ ex p̄miſſis qꝛ q̄
libet volēs proximū ſuū peccaē
moꝛtaliter· aut cui placeat de
libeāte pcc̄m mõꝛle alteri9· ille
in hoc peccat moꝛ̄liter. qꝛ quic
q̄d delibeāte fit cõtra caritatē.
illud ē moꝛ̄le· ſed velle ꝓximū
moꝛtaliter peccare. aut gaudē
deliberate de pccō moꝛtali cõtr̄
riatur caritati dei ⁊ proximi· ꝺī
in quē deret pꝛoximū ſancte di
ligere. proximi cui vult tn̄tum

malū· Tercio ſeq̄tur a foꝛtiori
qꝛ ille peccat mõꝛliter q̄ ꝓximū
ad mõꝛliter peccādū ex delibeā
cõne inducit aut inducere niti
tur· ut cõſilio· iuſſione· auxilio.
inducere nitēs ad foꝛnicandū.
p̄dādum ⁊ ad ſilia. ptʒ· qꝛ vult
malū moꝛtale ꝓximo quē ſic
odit nõ diligit· quē tn̄ efficaci
ter ſic deberʒ diligere. ut ab eo
malum auerteret ⁊ bonū ſuaderʒ

¶ Quo ad· ij· p̄ncipale nõndū. i
qꝛ plura ſunt motiua ꝓximū di
ligendi elicita ex dc̄is bt̄i am
bꝛo· li. de offic̄· ⁊ bt̄i anſel· li· de
ſilitudinib9. Primū ē dĩna iuſ
ſio cui diligētiſſime eſt obediē
dum ut patuit ī p̄mo nõbili ⁊
p̄mo p̄cepto. ſcđʒ illđ pſ̄. Tu
mādaſti mādata tua cuſtodi
nimis Secūdum eſt exēplum
brutoꝝ aīalīū ſe ſolo īſtinctu
nature ī ſua ſpē amātū mirabi
liter· plus aūt tenetur hõ rõne
p̄ditus· vnde eccī. xiij. Oīe aī
mal diligit ſibi ſimile Simile
patʒ in mere exiſtētibus ut aq̄
non contrariatur aque· ſʒ con
cordat· ignis igni· aer aeri· ⁊
terra terre altei. Terciū ē cog
nacõ ⁊ vnitas oꝛiginis· vnde
ſcđm aug9. li· de doctria xp̄ia
na Non putād9 eſt proximuſ
ſolum qui cõſanguine9 ē Adā
⁊ euam intēdamus. ⁊ ſic oēs
fratres erim9· nec ī aliqua ſpē
p̄fecta aīalium repitur qꝛ ab

vno principio ꝓdierit ſic oēs
homines ab vno p̄mo homine
Q̄rtum eſt fraternitas ſpūalis
melior carnali · nā oēs xp̄iani
vnū patrē xp̄m ꝛ matrē vnā
btīſſimam virginē mariā ꝛ ec
cleſiā catholicam habem9. vn̄
math · xxiij · Patrē nolite vobis
vocare ſup terrā vnus enī pat
eſt veſter q̄ in celis eſt · Quītū
exemplū eſt xp̄i q̄ principium.
mediū ꝛ finē decurſus ſue vite
ꝓ nobꝫ eē · inimicis poſuit · Vn̄
ioh · iij · Sic deus dilexit mund̄
ut vnigeitū ſuū daret ut omis
qui credit ī ip̄m nō peat ſʒ ha
k beat vitā eternā · ¶ Sextū eſt
exēplū angeloꝝ q̄ etiā peſſiōs
homines ex caitate cuſtodiunt
Vn̄ math · xviij · videte ne cōtē
natis vnū ex hijs puſill' · Ange
li enim eoꝝ in celis ſemp videt
faciem patris mei q̄ i celis eſt
Septimū eſt exemplū mēbro
rū huāni corpis ad ſuiend̄ ſibi
inuicē · Nā ſi pes ifirmatur. ma
n9 leuiter palpat. caput ſe icli
nat alter pes ad medicum pedi
tat dorſū ſe curuat · videt ocul9
ꝛ auis medici p̄cepta auſcultat.
ꝛ ſic de alijs · Cū aūt tota eccle
ſia vnum ſit corp9. ꝛ ſinguli al
tei alterius mēbra. idem facere
deberem9. nec aliqd̄ membrū
deſpitiēdū eſſet Vn̄ rō · xij · mul
ti vnum corp9 ſumus. ſinguli
autem alteri9 mēbra · Octauū
eſt ſimilitudo hoīs ad deū ad
cuius effigiem quilibꝫ ē in mē
te formatus ꝛ baptiſmo refor
matus · vn̄ ſicut q̄dam pueros
plus diligūt qui ſūt ſimiliores
patri quē dilexerūt · Sic ꝛ nos.
ſi patrem deū diligerem9. mul
tū ſibi ſimilē quemlibet dilige
rem9 · mens enim videlicꝫ. meō
ria. intellcūs. et voluntas ſūt. q
bus capaces ſum9 oīmes īfiniti
boni et vniūſalis · Idcirco etiā
ut ſcot9 dicit ſup · iij · de caitate
Caitatis habit9 inclinat habē
tem ad velle habeī deum a ſe ꝛ
etiam ad hoc inclinat ut de9 di
ligatur ꝛ capiat' a ꝓximo. ſal
tem cui9 amicitia ſit deo grata
Caitas enim non eſt habitus
ꝑuatū amorē in dilecto q̄rens
Sicut cupiditas vel zelus que
ſocium nō vult habere. vel in ſe
retorquet omnia · Nonū eſt in
tuitus multiplicis boni ex dilcō
ne proximi ſequentis que vtili
tas debet eſſe occaſio nō cauſa
principalis ſaltē ſic etiam cibi
odor bonus ē occaſio comedēdi
nō cā ſʒ ſaitas corpis vel delcā
cō ei9 ē cā comedēdi · Ex dilcōe
eē · ꝓxi ſeq̄tur aīcitia. ſuffragiū.
cōſolacō. ꝛ vita ꝑpetua ¶ Quo
ad tertiū pn̄cipale nōnd̄ q' di
lcō ꝓxi q̄ multiplr̄ meri poſſe9.
ſeu p q̄tuor falſas ꝓxi dilcōes
ſophiſticatur ꝛ falſificat' q' i
vtilis ad vitā eternā efficitur

Prima ē carnalis q ut pluimū
est inter psonas diuisoꝝ sexuū.
scꝫ solū ꝓpter delectacões car
nales ⁊ sic est mala.nisi ꝙtū in
ter cōiuges rōne mřimonij ex
cusatur.hec dilectio nonnūꝗ
a spū scōm apostoli verba inci
pit ⁊ ad carnalia degeneat in
sensibilit.vnde ad deplēndū
talē falsitatis amorē se sb pal
lio boni absconderē. Sciēdū
ꝙ deplēdi pōt p quedā iditia
Est aūt primū iditiū carnalis nō
amois ꝙ eo capti ad inuicē lo
quūtur pauca de spūalibꝫ ⁊ vir
tutibus ⁊ multa de tpalib9 ⁊
inutilib9 ⁊ ad talia verba vix
sufficit tēp9 eis.hec sentiens ca
ueat ne caute capiatur ne laq
us hūilis eū Per oppositū spū
alis dilectio proximi pascitur
spūalib9.⁊ pascit ac ociosa fu
git. Secūdū iditiū carnalis
amois est ꝙ inqeto corde cogi
tāt de se inuicē cū sunt a se ab
sētes.pmo quidē fit de bois.se
cūdo de inutilibꝫ.demū de noxijs
Sed spūalis amor qescit ī do.
eū quē vere amat cōmendat
deo orōibꝫ quieto corde nec
cōpatitur nec congaudet dile
ctio nisi ꝙtum racō dictat rcā
Tertiū iditiū est impaciētia
cō dilecti ut si quē diligit vn9
alter tristatur vel timꝫ se min9
diligi.tristatur si bona alieno
largiūtur.si familiaritas ei ar

ridet. Sꝫ caritas oēm hoīeꝫ di
ligit ⁊ odiligi letatur honeste.
⁊ de benefico alteri impenso cō
gaudet. Quartum iditiū car
nal amoris sūt munuscula.dul
ces lre sudaiola.⁊ hmōi trans
missa q scdꝫ iero. xp amor nō hꝫ.
nam talia cōseruata dilectioēꝫ
nociuā nutriūt ⁊ inspecta insi
tiunt. Sꝫ spūalis amor hꝫ pu
ras ⁊ crebras orōnes exorta
torias allocucōes ⁊ piaꝝ neces
sitatum subuencōes. Quītum
iditiū ē inordiata dissimula
cō vicōꝝ ad inuicē pdicō maio
ris profect9 in casu quo alteꝝ
solitez distare oporteret ⁊ de
fensio alteri9 in aliq vicō vel
excessu Sed caritas scdꝫ illud
apoc.iij.dic.cū xpō Ego quos
amo arguo ⁊ castigio. ¶ Se m
cūda dilectō pri ē cupiditatis.
q quis aliū diligit ꝓpter lucꝝ
solū.sic serui diligūt dominos.
qꝛ volūt hre lucrum.scꝫ pĉiū.⁊
sic econūso domini suos. Sic
etiā diligim9 equos nostros.
vineas.boues.⁊ similia. Et illa
dilectio nō ē meritoia quādo p
cedit ex solo amore seu affectō
ne ꝓprij cōmodi. Tercia dile
ctio ē natualis.sūdata i cōiūcti
one naturalis origis ut cū vo
lum9 alicui bonū.qꝛ cognat9.
vel cōsāguineus.⁊ sic pntes li
beros ⁊ ognati osāguineos di
ligūt q dilectio pōt esse bona

vel mala ſcḋm diuẽſas circūſtãci
as. Sʒ nunq̄ eſt meritoria illa
naturalis dilectõ quãdo q̄s di
ligit aliū. ſolum ideo q2 cogna
tus ei9 eſt. Sic etiam bruta di
ligūt fetus ſuos Dñ greg. in
ome. de apſtis. Iſte veraciter cai
tatē habet. q̄ ⁊ amicū diligit in
deum ⁊ inimicū ꝓpt' deū. nã ſūt
nõnulli qui diligunt ꝓximos
ſcʒ ꝓpt' affectõeʒ carnis ⁊ cog
nacõnis q̄bus tñ in hac dilcõe
ſacra eloquia nõ otr'dicūt Sʒ
aliud eſt qḋ ſponte impendit'
naturē. Aliud qḋ p̄ceptis domi
nicis ex caitate debetur obediētie.
hij nimirū et ꝓximū diligūt. ⁊
tñ iſta ſublimia dilcõnis p̄mia
nõ aſſequūt' q2 amorē ſuū nõ
ſpūalit' ſʒ carnalit' ipēdūt. Si
q̄s tam diligit ꝯgnatos nõ ſo
lū ĩdo q2 ꝯgnati ſunt. ſʒ ec̃. ꝓpt'
deū ⁊ ex caritate infuſa. tunc fit
dilcõ meritoria. gr̃a enim non de
ſtruit naturã ſed eam dirigit ⁊
ordinat. Qr̃ta dilcõ ꝓximi eſt
ſocialis. q̄ quis altei vult bonū
ſolū ideo q2 eſt ſocius ei9. vel a
mic9. ꝯciuis. ꝯpatriota. ⁊ fai
liaris ſibi. q̄ poteſt eſſe bona vel
mala ſcḋm circūſtantias. Et qñ
fit ſolum ꝓpt' ſocietatē. tūc nõ
eſt meritoria. vñ math. v. Si
diligitis illos qui vos diligūt.
quã mercedē hebitis. Dilcõ ig2
iſta qr̃ta. pōt eē mala ut i hijs
qui ſe iuuãt ad pctm̃. bõ ſʒ nõ
meritoria in hijs q̄ ſine caitate in
bõis ſe iuuãt ⁊ meritoria ſi fit ꝓp
ter deum. ¶ Capitulū. iij.

De ordine aūt dilcõnis
tã ſūt videda. Prio de
numẽo ⁊ gradu diligē
dorū. Secūdo de ordie q̄ ꝓxis
effectiue per elemoſinam vel
aliter ſubueniendo ſit. Tercio an
peccatores ſint diligēdi. ¶ Qñ
tū ad p̄mi itellectū nõnd p̄mo
q2 ꝓxi9 vl' q̄s met pōt itelligi
diligere tripliciter. Primo mõ
ꝯplacēter ⁊ delectatiue id ē q2 q̄ſ
delectetur ⁊ ꝯplacētiam hēat in
bono qḋ aliq̄s poſſidʒ. Secun
do modo aliquid diligit' affe
ctatiue. ſeu optatiue. vel deſideã
tiue. Tercio modo effectiue. nã
dilectõ eſt volicõ boni. ⁊ illa di
lcõ ḋʒ dilcõ affectiua. ſeu opta
tiua. Illi9 aūt dilcõnis ſūt plu
res effect9. ut elemoſina corpa
lis. vel ſpūalis ⁊ opeã bona alia
Et exhicio taliū effectuū. dici
tur dilcõ effectiua. Secūdo re
memorãdū q2 bona nob' ⁊ ꝓxi
mis deſiderãda ſunt triplicia. q̄
dã maxima ut btitudo. alia me
dia ut virtutes. Tercia infima
ut corpi deſuiētia ⁊ q̄b9 male
vti poſſum9 ut ſciã. hoꝝ. diuitie
⁊ ſimilia. ¶ Tercio nõ. q2 cū cari
tas iclinet ad diligēdū diuẽſa
bõ. melioã ⁊ optiã. q2 ordo ne
ceſſari9 ē ibi. vñ ſup illo canti.
p̄mo. ordinauit i me caritatem

Ambro. dicit Multoꝝ caritas inordinata ē q̄ꝺ p̄mū ē. ponūt tertiū ⁊ quartū. peccat qui p̄poſtere agit. nā ſcire quid faciās ⁊ neſcire ordinē faciendi. nō ē pfecte cognicōis. Ordinis nāq; ignorātia cōturbat meritoꝝ formā. Ordo igitur diligendoꝝ ſcdꝫ mgr̄m in. iij. di. xxix. prout elicitur ex aug⁹. li. de doctrina xp̄iana. ambro. ubi prius. ⁊ iero. ſup ezech. cōſiſtit in. xij. gradibꝫ. Nā p̄mo oīm deus diligēdus ē. p̄mo affectiue ſic ſup oīa ut diligatur ꝓpt' ſe tm̄. ⁊ alia oīa diligātur ꝓpter deū relatiue in eū ordināꝺo ea ⁊ tā firmo amore ei quis inhereat. ꝙ hō poti⁹ vellet ſe ⁊ oēꝫ creaturā nō eſſe q̄ deū nō eſſe ⁊ ꝙ hō propter nullā creaturā deliberate ⁊ ſcienter faciat aliq̄d cōtr̄ p̄ceptū dei ſibi dilecti. i quo tn̄ debet caueri. ut habes p̄cepto. iij. c. viij. k. Secūdo diligat' ſup omnia cōplacenter ⁊ delectatiue ſic ꝙ nulli velit bonū ſicut deo. Tercō effectiue diligēdus eſt ſup omnia. maximi eni effectus exteioris caritatis ſibi exhibēdi ſunt puta honor. ⁊ reuerētia ſpeālis. cōformitas volūtatū. obedientia. laus. grārum actō ⁊ ſilia ſcdꝫ illd̄ pſ. Laudate eū ſcdꝫ multitudine magtudinis ei⁹. Ex quo ptꝫ ꝙ bene ſibi timere habent q̄ hōi interdū reuerēti⁹ huiūt q̄ deo. ⁊ econūſo timere habēt p̄ſidentes tale honorē ſibi fieri pmittentes. ut dicit glō. heſter. xiij. quā ob cauſā mardocheus venerari noluit aman malū. ¶ Secūdo ꝯ̄ d du quilibet tenetur ſeipm̄ diligere q̄tum ad aīaꝫ ſibi bonū volēdo ꝓut' expoſitum eſt primo capitulo. pl⁹ affectiue. id eſt intenſiōi affectu ſeu actu dilectiuo q̄ ꝓxio. qꝛ tenetur intēſiōi affectu ⁊ volicōne ſibi ipſi velle bonū btitudīs ⁊ virtutū. ⁊ actuū bonoꝝ q̄ cuicūqꝫ altei hōi. Et tenetur ſe firmi⁹ diligere ad illa ita ꝙ min⁹ poſſit auti a dilectōe ſui q̄ cuiuſcūqꝫ alteri⁹ poſt ſe. Ex quo ptꝫ ꝙ nō ſolum bon⁹ hō ex caritate. pmo malus debet ſcdm̄ legem ſe pl⁹ diligere ⁊ intēſi⁹ amore optatiō q̄ ꝓximū. ſaltem ordinato amore qui ſcꝫ ē reſpectu p̄ꝺcōrū triplitiū bonoꝝ. non tamē q̄ diu ē malus debet ſe pl⁹ proximo bono diligere cōplacenter ⁊ delectatiē. qꝛ nō cōplacere ſꝫ triſtari debꝫ de eo q̄ꝺ nunc eſt. ⁊ deſiderare ꝙ fiat bonus. Et ſibi hoc q̄ toti⁹ pōt ⁊ diligenti⁹ q̄ cuicūqꝫ alteri ꝓcurare. Quilibet etiā homo tenetur oēs homines viatores diligere eq̄lit'. ⁊ ſic ſe ſeipm̄: r̄ferēdo eq̄litatem ad pitatē boni q̄ꝺ optat' qꝛ q̄libet tenetur ꝓximo cuilibet

optare ⁊ velle eādē btitudinē:
idest equalē beatitudinē quā
sibi optat / ⁊ eandē pfectionem
virtutū ⁊ grāz / qꝛ hoc ē dilige
re ꝓximū tuū sicͭ teipm / id ē ad
idē bonū ad qđ teipm / ut vult
Aug⁹. sup illo gal. vi. Opem
bonū ad oēs. Et aplus dicit. i.
cori. vij. Volo oēs hoies eē sicͭ
me / id est ad tātū bonū licz non
e tanto affcu teneat. ¶ Terciō grā
du post seipm tenetur qs inter
oēs maxime diligere intensiue
pntes suos. Quia ꝙ̄to res dili
gibilis est ipi diligenti mag⁹
cōiuncta Et ꝙ̄to magis ⁊ pͥus
diligebatur ab ea / ⁊ ꝙ̄to pluā
⁊ maioā bnficia suscepit ab ip
sa: tāto plus ⁊ intēsius dz eam
diligere. Sz pntes alicui⁹ sunt
hmoi / qꝛ pͥmo gdu cōiūcti di
lectōe puenientes natos / ⁊ eis
eē post dm nutriē / ⁊ disciplinā
tradiderūt / ergo ⁊c. Sz di. qđ
si pntes essent mali / nōne tunc
ceteri min⁹ ꝓpͥnqui / vl' eciā extr
nei boni essent amore pntib; p
ponēdi: Re. qꝛ ꝯplacēter ⁊ delcā
tiue debem⁹ plus diligere meli
orē. qꝛ dēmus pl⁹ complacere
in bono suo adepto / ⁊ in maioi
bono pl⁹ ꝙ̄ in minoi bono. Sz
homo sicut amoē optatiō ⁊ de
sideratiō tenetur se pl⁹ diligere
intensiue eē. si mal⁹ sit Ita eē.
optatiue ⁊ desideratiue deb; ho
mo plus diligē pntes malos

ꝙ̄ alios viatores quoscūqz bo
nos qꝛ debet intensiori actu ei⁹
optare ⁊ desiderare vitam etnā
⁊ ut boi fiāt. ꝙ̄ cuicūqz alteri vi
atori etiam melioi Et debet eti
am hō maxime ad hoc conai et
coopari sm exigentiam statu⁹
sui ut boni fiāt ⁊ caritatem ac
quirant. ⁊ in ea pmaneāt Alō
autē deb; approbare eoꝝ ma
la facta / quia hoc essz eos odire
Quarto post pntes debet homo
maxime diligere itensiue filios
⁊ filias. Quinto deinde fratres
⁊ sorores. Sexto ꝯsequenter
plus ꝓpinquos ꝙ̄ minus ꝓpi
quos Septio domesticos pl⁹
ꝙ̄ extraneos. Octauo extrane
os Et hoc suandū est tam sm
ordinem caritatis infuse / ꝙ̄ sm
ordinem rectum nature / quem
caritas nō aufert / sz precipit et
regulat. Et notat Richardus i
tertio distictione. xxix. q' intē
sio dilcōnis attenditur sm pro
pinquitatem ad deum / que est
bōitas ipius diligibil'. potest
ergo dicit ipē. tanta eē bōitas
extranei / vel minus cōiuncti Et
tam parua bonitas ⁊ propinq
tas mihi magis cōiuncti. ut po
te quia non attinet mihi nisi i
tertio vel qr̄to gradu / ꝙ̄ ex ma
ioi affcu debeo diligere extr
neum magis bonum / ꝙ̄ magis
coniūctum mihi / ⁊ min⁹ bonū.
hoc etiam innuit Ambrosius

cū dic̄· ꝙ domeſticá boni ſūt ec̄
malis filijs ꝑponēdi· Nono de
bem⁹ inimicos diligere, ut bono
nature eoꝝ bonū velim⁹· Sꝫ i
q̄ꝛtum ſunt inimici idest iniuſte
nob̄ nocere cupiētes· nō debem⁹
f eos diligere· ¶ Racō ſecūdi qꝛ
tunc pc̄cm amarem⁹· Racō p̄
mi eſt qꝛ etiā ſunt ꝓximi ſc̄dm
illud p̄ceptū math. v · Diligi
te inimicos vr̄os bn̄facite hys
qui oderūt vos. Pro quo ſc̄dꝫ
thō· nōndū ꝙ hmōi dilectio
nature inimici poteſt dupliciť
cōſiderari· vno mō in generali.
⁊ ſic diligere inimicū eſt de ne
ceſſitate ſalutis· ut cū q̄s in ge
nerali diligit ꝓximos ab illa
generalitate inimicū nō exclu
dat. alias peccarꝫ mortaliter cōtr̄
caritatē· Alio mō conſideratur
dilectio proximi in ſpēali ut ſcꝫ
quis in ſpēali moueatur motu
dilectiōis actualis ad inimicū
ſuū· ita ꝙ actualiter velit ⁊ op
tet ſibi bonū· illud nō eſt de ne
ceſſitate p̄cepti · Exēplū qn̄ co
gitas de ſorte inimico· nō opoꝛ
tet ꝙ ſtatim optes ſibi bonum
actualiť· Rō eſt qꝛ p̄ceptū de
dilectōe inimici eſt affirmatiū.
ideo nō obligat ꝓ ſemp· ſꝫ pre
cepti ē ut nō odias eū· ⁊ ut nū
q̄ꝛ velis ⁊ optes ſibi mala intē
deē nocēdi· qꝛ non odire ꝓxi
mū eſt p̄ceptū negatiū· ideo
obligat ſemp ⁊ ꝓ ſemp Eſt tn̄

ut dicit thō· de nccītate caritatꝰ
ſc̄dꝫ prepacōez animi, ut ſcꝫ ho
mo habeat aīm paratū ad hoc.
ut in ſingulari inimicū affectiue
diliget ſi nccītas occurret Sꝫ
ꝙ abſqꝫ nccītatis articulo hō
hoc actu impleat pfectionis ē.
⁊ adhuc maioris perfectionꝭ
ſi amore elicito actu feratur di
lectiue in inimicū cū affectu vo
lendi ſibi bonū potiſſime qn̄ i
imicus actu offendit ut xp̄o in
cruce accidit. de hac materia
plenꝰ dicetur in p̄cepto quī
to de homicidio· Decimo. vnde
cimo. ⁊ vltīo diligere debemus
ex caritate corpa noſtra ⁊ ꝓxio
rū eis volendo bonū· Sūt aūt
corpori bona. cibus· potus· aer·
gaudiū· triſtitia· ſomnus· vigi
lia· abſtinētia · ⁊ tā proſpera
q̄ꝛ adūſa iq̄ꝛtum talia debuiūt
ſpūi· inq̄ꝛtum vero ſpūm i vir
tutibꝰ īpediūt. talia ⁊ ſimilia
non ſunt bona corpori· ſꝫ nociua
qꝛ dānatur p talia eterna
liter vel ad illō diſponiť Item
quatuoꝛ dotes aīe ſunt optīa
corpori que ſine labore vie nō
acq̄rimꝰ· ¶ Ex p̄miſſis oibꝰ cō g
cluſiōez illā nō doctoꝝ cōmui
ter ꝙ q̄ꝛuis quilibꝫ oēs alios
hoīes ex p̄cepto teneatur i ge
nere diligere ſic ſeipm idest ad
equale bonū· non tn̄ opoꝛtꝫ ip
ſū in quēlibꝫ ſpēaliter ⁊ equali
ter affectū dilectiōis dirigere

Sed dubitatur cū multe alie
ſint cōdicōnes q̄b9 mēbra xp̄i
inuicē cōiungūtur p̄ter tactas.
ut relacō vxoris ad maritū Filij
ad prēz ſpualē. ſubditi ad p̄la
tū. diſcipuli ad mgr̄z. ꝛ dn̄i ad
ſuū ꝛ ecōuerſo Cur de hijs nō
fit mēcio p aūro. R̄ñ. bōue. di.
ij. i tercō. ꝙ omēs r̄ducūtur ad
p̄ſatas ut p̄ma vxoris ad dilcō
nē ſui Secūda ad dilcōnē pa
tris carnalis dilcō p̄ris ſpūa
lis ꝛ p̄lati ſimilit̄ vl̄ia duo ad
dilcōnem domeſticoꝝ. Secun
do dubitatur vtꝝ pater carna
lis plus ſit diligēd9 patre ſpi
rituali. R̄ñ. ibid̄ Richar. in tercio
ꝙ ſic Quia licet pater ſpūalis
mag̃ det nō tn̄ ita vere eſt cau
ſa bn̄ficij qd̄ ip̄edit cū nō det ſi
lio illd̄ beneficiū n̄ miſteialiter
Pat̄ aūt carnalis dedit filio eē
nature ſicut cauſa efficiēs ꝛ bn̄
ficiū nutricōnis ꝛ doctrine. ho
noꝛ tamē magnus debetur pri
ſpūali ꝓpt̄ ſtatum beneficiū ꝛ
etiam ꝓpt̄ ſubſidiū. Tercō du
bitatur ā cōiugat9 pl9 tenea
tur diligere vxorem ꝙ̄ p̄ntes
R̄ñ. ſm thō. ꝙ vxor iungitur
viro ut vna caro Mat. xix. Erūt
duo in carne vna. Jd̄o intenſi9
diligitur vxor ſed maior r̄uerē
tia eſt p̄ntibus exhibēda racio
ne principij. Vnde in q̄buſdā
magis debz vir aſſiſtē p̄ntibz
ꝙ̄ vxori. Sed ꝙ̄ tū ad vniōnē

carnalis copule ꝛ cohabitatio
nis relictis omibus adherebit
vxori non ſimplicit̄ relictis oī
bus qꝛ non hijs que ad p̄ntes
ꝑtinent quib9 etiam ſubucien
dū eſt. Quarto dubitatur. an
creaturas irracionales licite di
ligere poſſim9 R̄ñ. thomas i ſū
ma ꝙ non tāq̄ ad ea ad que a
micitia habeatur ſꝫ ſicut bona q̄
alij volumus inq̄ tum ſcz ex ca
ritate volumus eas conſeruari
ad honorem dei ꝛ vtilitatē hoi
nū. Et ſic etiam de9 eas diligit
Et h̄ p̄ōt. xij. gradus eē diligē
di Ex quo patꝫ ꝙ̄ male faciūt q̄
canes. aues. equos. veſtes. pecu
am ꝛ hmōi plu9 ꝙ̄ aiam vl̄ cor
pus in ſe vel in alijs diligunt.
¶ Quo ad ſecūd̄ p̄ncipale. cui h
magis ſit benefaciēdū. R̄ñ. tho.
in quarto di. xv. dicēs Et dicit
philoſoph9. ix. ethico. Jllud
facile non eſt det̄minare ꝓpter
multas diuſitates boni ꝛ necē
rii. tn̄ hoc eſt tenend̄ ꝙ ſemper
magis reddēdum eſt debitū ꝙ̄
beneficiū impēdēdū ut ipſe dic.
ibidē n̄ ex parte altera aſſit ma
ior bonitas vel neceſſitas. ꝛ ido
parentibus ꝛ propinquis ꝛ be
nefactorib9 ꝛ eis a quib9 ſpi
ritualia accipit hō magis debꝫ
elemoſinā facere ſi indigeāt ꝛ
ceteris paribus melioribus ma
gis ꝛ magis indigentibus. Et
ſic ſm has tres condiciones

deb̄et grad⁹ in elemoſinis p̄ſti
tui/ſcȝ ſcd̄ȝ honeſtū·neceſſariū·
⁊ debitū·Aſſig̃re aūt i ſingulis
qn̄ vnū altei eoꝝ p̄feratur ē im
poſſibile qꝛ ſingulares cōdicō
nes q̄ attēdēde ſunt/īfinite ſūt.
⁊ nō cadūt ſb̄ arte·de hijs aūt
vnctio docet ⁊ prudētū ɔſiliū.
i hec tho· ¶Quo ad·iij·p̄ncipa
le queritur cū oēs debeam⁹ di
ligere·an etiā pc̄cōres deamus
diligere ſʒ·tho·2·2·q·xxiiij.Et
mgr in·iij.di·xxix· In peccatori
bus duo ſūt cōſiderāda/ſcȝ na
tura ⁊ culpa·Scd̄m naturam
quā a deo habēt capaces ſunt
b̄titudinis.⁊ ideo ſcd̄ȝ naturā
ſūt ex caitate diligēdi·⁊ ſic de
bem⁹ eos diligere.ſcȝ optādo
eis vitā eternā·pn̄iaȝ de pc̄cis·
iuſtitiā·⁊ alia bō ad vitaȝ eter
nā p̄mouētia.Sȝ culpa eoꝝ
deo eſt cōtr̄ria ⁊ ei diſplicet/⁊ ē
impeditia eoꝝ ſalutis·Et ideo
ſcd̄m illā ɔſideracōem ſunt oēs
pc̄cōres odiēdi·p̄mo pater ⁊
mater.⁊ filij.⁊ ꝓpinq̄.ut docet
luce·xiiij·ideo pſ̄· Iniq̄s odio
habui·vnde gre·in paſto·ex
ponēs illud pſ̄. pfecto odio
oderā illos/dicit Inimicos de p
fecto odio odiſſe eſt/⁊ qꝛ facti
ſunt a deo diligere.⁊ qd̄ faciūt
increpare·prauoꝝ mores p̄me
re.vite pdeſſe·Et ſcd̄m aug⁹.i
ſermone quodā Eſto filis me
dicꝰ·medicus enī odit egritu

dinē.⁊ ut liberȝ egrotū febrē p
ſeq̄tur·nolite amare vitia ami
coꝝ vr̄orum/ſi amatis amicos
veſtros. ¶Capitulū.iiij.

Porro nūc q̄rto viden
dū eſt de dilectōe p̄xi
mi ut cadit ſb̄ ɔſilio/de q̄
tractāda ſunt tria/ſcd̄m tria p
q̄ dilectio p̄xi ad pfectioēȝ ten
dit·¶Primo de extēſione dile a
ctionis fraterne·Secūdo de in
tencōe eius.Tercō de efficatia
ſeu effectu eius que oīa ponit
ſactus thō·li·de pfectione ſpi
tualis vite·c·xiiij.xv·⁊·xvi·
Quātū igitur ad p̄mū ſciēdū/qꝛ
in extēſione dilectionis proxi
mi eſt triplex gradus·Sūt ei
quidam q̄ aliquos homines
diligūt vel propter beneficia
impenſa·vel propter naturālis
cognacōis vinculū·aut ciuilis
amicitie Et iſte dilectōnis gra
d⁹ t'minis ciuilis amicitie coar
tatur·vnde dn̄s dicit math·v·
Si diligitis eos q̄ vos diligūt
quā mercedē hr̄bitis/nonne ⁊
publicani hoc faciūt·Et ſi ſalu
taueritis fratres vr̄os tm̄/quid
āplius facitis/nōne ⁊ ethnici
hoc faciūt·Sūt alij qui dilectō
nis affectū etiā ad extr̄neos ex
tēdūt/dū tn̄ in eis nō inueniat
aliq̄d qd̄ eis aduerſetur·Et h
quidē dilectiōis grad⁹ quoſ
mō ſb̄ nature limitib⁹ coarta
tur·Oīs enī homo naturaliter

ē oīs hoīs aīc⁹ qđ oñditur/ qꝛ
aliū errātē ī via digit/ ꝛ a caſu
ſubleuat. Sꝫ qꝛ natuālit̄ ſeip
ſū magis q̄ꝫ aliū hominem dili
git: ex eadē racōe ꝓcedit ut ali
quis diligatur. ꝛ ei⁹ cōtrariū
odio habeatur. Jdō ꝯſequēs ē.
ut infra natuālis dilectiōis li
mites/ inimicoꝝ dilectio nō cō
b prehēdatur. ¶ Terci⁹ aūt di
lectiōis grad⁹ eſt/ ut dilcō ꝓxi
mi etiā ad inimicos extēdatur.
quē q̄dē dilectionis gradū dñ̄s
docet Math. v. dicēs. Diligite
inimicos veſtros. bñ̄facite hijs
qui oderīt vos Et in hoc pfectio
nē dilectiōis demōſtrāt eē. vnde
ꝯcludit ſb̄dens. Eſtote ergo p
fecti/ ſicꝫ pr̄ veſter pfect⁹ eſt.
Quādo aūt inimici dilectio ſit
neceſſaria: non ꝯſulta/ ſolū in p̄
cedēti capitulo patuit. Qđ au
tē dilectō inimici ſit ſūma. patꝫ.
qꝛ in dilectionib⁹ alijs ad dili
gendū mouet aliquod aliud
bonū. puta vel beneficiū exhi
bitū. vel ꝯmunio ſanguinis. vel
vnitas caritatis. aut aliq̄d hu
iuſmodi. Sꝫ ad diligēdū ini
micos nihil mouere pōt n̄ ſolu
deus. diliguntur enim in q̄ꝫtū
ſūt dei. q̄ſi ad ei⁹ ymaginē fa
cti. ꝛ ipi⁹ capaces Et qꝛ deum
oīb⁹ alijs bonis caritas pf̄ert:
nō ꝯſiderat certū boni detrimē
tum qđ ab hoſtib⁹ patitur. ad
hoc qꝛ eos odiat: ſꝫ magis cōſi

derat ſ̄miū bonū. ſi eos diligat.
vñ q̄ꝫto pfectius viget in homi
ne caritas dei: tñ̄to facilius ani
m⁹ hoīs flectitur ut diligat ini
micū. hec de tho. ¶ Quo ad ſe c
cūdū ſciendū qꝛ ſecūdo pfectio
dilectōis ꝓximi ꝯſiderātur ſm
intenſionē amoris. manifeſtū
eſt eni qꝛ q̄ꝫto aliquid intenſi⁹
amatur/ tñ̄to facili⁹ alia ꝓpter
ipm cōtemnūtur. ex hijs ergo
q̄ hō ꝓpter dilectōnē ꝓximi di
mittit vel ꝯtemnit: ꝯſiderari pōt
an ſit pfecta dilectō ꝓximi. hu
iuſmodi dilectionis ꝓximi tri
plex grad⁹ inuenitur Sūt eñ̄
aliq̄ qui bō̄ exteriora ꝯtēnunt
ꝓpt̄ dilcōnē ꝓximoꝝ. dū ea vel
pticularit̄ ꝓxis adminiſtrāt. vel
tōlit̄ oia nccitatib; erogāt ꝓxi
morū. qđ vidꝫ apl̄s tāgere cū
di̇. Si tradidero ī cibos paupū
oēs facultates meas Et Cañ.
viij. dꝛ Si dederit hō oēꝫ ſb̄am
dom⁹ ſue ꝓ dilectōe. q̄ſi nihil
deſpiciet eā/ vñ ꝛ dñ̄s hoc ꝯplē
dē vidꝫ/ cū dicit math. xix. Si
vis pfcūs eē/ vade ꝛ vēde oia q̄
hēs ꝛ da paupib⁹/ ꝛ veni ſeq̄re
me/ vbi oim bonoꝝ exteriorum
abdicacōeꝫ ad duo videtur or
dinare. ſcꝫ ad dilcōeꝫ ꝓximi. cū
dicit. da pauperibus. ꝛ ad dile
ctōeꝫ dei/ cū dicit ſeq̄re me. Ad
idē etiā ptinet ſi quis dam
num in exteriorib⁹ rebus pati
non recuſet ꝓpter dilectionem

dei ⁊ pxi. vnde apoſtol9 com
mēdat quoſdam dicens heb.
.x. Rapinā bonoꝝ veſtroꝝ cū
gaudio ſuſcepiſtis Et pū.xiij.
Qui negligit dānū ꝓpter ami
cū iuſtus ē. Ab hoc ei dilectōis
gˢdu deſtituūt qui de bōis q̄ hn̄t
pximis neccītateꝫ habētib9 ſb
uenīe nō curāt. vnde .i. ioh. iij.
Qui habueit ſbſtātiā mundi
hui9 ⁊ viderit frēꝫ ſuū neccītatē
habētem ⁊ clauſerit viſceā ſua
ab eo: q̄uo caitas dei manet in
d eo. ¶ Secūd9 aūt gradus di
lectionis eſt ut aliq̄s corpus
ſuū laboribꝫ exponat ꝓpt̄ pxi
moꝝ amoꝛeꝫ cui9 rei exēplum
aplus i ſe oſtēdit dicēs .ij. theſ
ſ.iij. In labore ⁊ fatigacōe no
cte ⁊ die opantes ne quē vr̄m
grauarem9 Ad idem refertur
Si quis tribulacōes ⁊ pſecuci
ones propter pxioꝝ amoꝛeꝫ
pati nō recuſet. vnde ⁊ apoſto
lus .ij. corin .i. Siue tribulam̄.
ꝓ vr̄a exhortacōe ⁊ ſalute. Et
.ij. thi. iij. dic̄. Laboro vſqꝫ ad
vincula q̄ſi male opans ſꝫ ver
bū dei nō ē allegatū. ideo oīa ſu
ſtineo propter el cōs ut ⁊ ipſi
ſaluteꝫ cōſequātur. ab hoc aūt
gˢdu deſtituūt q̄ de delitijs nīl ob
mitterēt ⁊ aliq̄d incōmodi ſu
ſtinerēt ꝓ alioꝝ amoꝛe Con
quos dr̄ amos. vi. Ve q̄ dor
mitis in lc̄is eburneis ⁊ laciui
tis in ſtratis vr̄is. q̄ comeditis
agnum de grege ⁊ vitulos de
medio armēti. q̄ canitis ad vo
ceꝫ pſalterij ſic̄ dauid. putaue
rūt ſe habere vaſa cātici. biben
tes i phialis vinū. ⁊ optio vn
gēto delibuti ⁊ nīl patiebātur
ſup cōtricōe ioſeph. Et ezech.
.xiij. dr̄ Nō aſcendiſtis ex aduˢ
ſo neqꝫ oppoſuiſtis vos muꝝ
ꝓ domo iſrl̄. ut ſtaretis i p̄lio
in diē domini. ¶ Tertius aūt gˢ e
dus dilectōis ē ut aliq̄s aīam
ſuā pro frībus ſuis ponat. i. io
h. iij. In hoc cognouim9 cari
tateꝫ dei q̄m ille pro nob aīam
ſuā poſuit ⁊ nos dēm9 pro fri
bꝫ aīās nr̄as ponere Vltr̄ huc
aūt gradū dilectionis intendi
nō pōt. vn̄ ioh. xv. Maioꝛem
hac dilectioēꝫ nemo habet ut
animā ſuā ponat quis pro aī
cis ſuis. vnde in hoc pfectio fra
terne dilectionis conſtituitur
Tamē animā id eſt vitā corpa
lem non vitā anime que deus
eſt q̄ auffertur ꝑ peccm̄ moꝛle:
ponere pro proximoꝝ ſalute
cadit ſb neccītate p̄cepti in ar.
neceſſitatis puta ſi q̄s videret
aliquē ab infidelibꝫ ſeduci de
berꝫ ſe mortis piculo exponere
vt eum a ſeductione liberaret.
Sed vt aliquis extra hos ca
ſus neceſſitatis pro ſalute alio
rum mortis periculo ſe expo
nat pertinet ad perfectionem
iuſticie vel cōſilij. Cui9 exemplū

abᵒ apoſtolo· accipe poſſumus
qui dicit· ij· Cori· xij· Ego autē
libentiſſime impendam ⁊ ſuꝑim
pendar ipſe pro aīabꝯ veſtris.
glō· perfecta caritas eſt ut q̄s
paratus ſit ꝑ fratribꝯ mori· ha
bet autem quādā ſimilitudinē
mortis condicio ſeruitutis· que
mors ciuilis dicitur Jdo ad eā
dem pfectōnē dilectōnis ptinē
videtur· q̄ aliquis ſeipm̄ ſerui
tuti ſubiciat ꝓpt̄ proximi amo
rem ⁊ q̄ ſe mortis piculo expo
nat· licet hoc pfectiꝰ videatur
eſſe q̄ hoies naturalit̄ magis
mortem refugiunt Omnia tho·
f ¶ Quo ad tertiū conſideratur
etiā fratne dilectionis pfectio
ex effectu Quāto eni maiora bō
proximis impendimꝰ tāto per
fectior dilcō eſſe videtur Sūt
aūt circ̄ hoc etiā tres gradꝰ con
ſiderādi· Sunt eni quidā qui
proxīs obſequūtur in corpali
bus bonis puta qui veſtiūt nu
dos paſcūt famelicos ⁊ alia ope
ra miſericordie hmōi infirmis
miniſtrāt que ſibi dn̄s reputat
exhiberi· ut patet Math· xxv·
Secūdo ſūt aliq̄ q̄ bona ſpūa
lia largiūtur· que tam̄ non ex
cedunt condicionē hūanam·
Sicut qui docet ignorātē con
ſulit dubitanti ⁊ reuocat errā
tem ⁊ de q̄ cōmēdatur Job· iiij·
Ecce docuiſti plurimos ⁊ manꝯ
laſſas roboraſti vacillantes fir

mauerūt ſermones tui ⁊ genua
trementia confortaſti· ¶ Tertio g
ſunt etiā alij qui dona ſpūalia
⁊ dona ſupͣ naturā ⁊ racōnem
excedentia proximis largiūtur.
ſcilicet doctrinā diuinorꝝ manu
ductionē ad deū ⁊ ſpiritualium
ſacramētorꝝ cōmunicacōnē· de
hijs dois facit mētionē apoſto
lus gal· iij· di· Qui tribuit nob̄
ſpiritum ⁊ operatur virtutes ī no
bis· Et ſecunda theſſ· ij· Cū ac
cepiſtis a nob̄ verbū auditus
dei accepiſtis illō nō ſicut verbū
hoim ſʒ ſicut ē vere vbū dei· hꝰ
modi igitur bonorꝝ collacō ad
ſingularem quandā pfectiōem
pertinet fraterne dilectiōis q̄
per hec bona homo vltimo fini
coniungitur in quo ſumma ho
minis perfectio cōſiſtit· pfectio
hec oſtenditur Job· xxxvij· vbi
dicitur· Nunquid noſti ſemitas
nubium· magnas pfectas ſcie
tias. p nubes autē ſm btm̄ au
guſtinū· ſancti pdicatores intel
liguntur habēt ille nubes ſemi
tas ſubtiliſſimas ſcilicet pdicacō
nis vias ⁊ pfectas ſciētias dū
ſe ſuis meritis nihil eē ſciūt q̄
ea que proximis impendunt ſu
pra iſtos exiſtūt Additur aūt
ad hanc pfectōnē ſi huiuſmo
di ſpiritualia bona non vni tm̄
vel duobus ſʒ toti multitudini
exhibentur· Quia ſm philoſo
phū bonū gētis pfectius eſt et

ƺimus q̄ͥ bonū vm⁹ hec omnia
thō· ¶ Capitulū Quintū

Quartū p̄ceptū qḋ p̄
mo loco ſb̄ p̄cepto di
lectionis pxi ɔtinetur
a Exoḋ·xx. ſic ponitur ¶ Hono
ra patrē tuū ⁊ matrē tuā ut ſis
longeuus ſup terrā Ubi nōn
dum primo q̄ p̄ter patrē nr̄m
quem quotidie inuocamus in
orone dn̄ica: adhuc triplices
ſunt patres quos honorare de
bem⁹· Primo carnales ẜ. Se
cundo ſpūales p̄lati de quoꝝ
nūero fuit ap̄lus dicēs·i·cori·
·v·Ego p euāgeliū genui vos
Tertio ptātes temporales ſeu
domini·vnde ſui naaman.iiij.
regū.v.ͤ et dixerunt·Pater ſi rē
grādem dixiſſꝫ propheta certe
facere debueras· De p̄mis pnti
bus p̄mo tria ſunt nōnda Pri
mo quib⁹ modis filij pntes de
bent honorare· Secūdo quibꝫ
modis honorē debent eis exhi
bere. Tercīo quotupliciter con̄
p̄ceptum hoc contigat peccaē
b ¶ Q̄ntum ad primū q̄ſtricte
hoc mādatum ſit ſuandū docꝫ
p̄mo violātū dira maledictio.
nā gen̄·ix.ͦ Cam deridēs pris
ſui verēda in ſemine ſuo male
dictus eſt gen̄·xlix.ͦ Rubē licet
eſſꝫ p̄mogenitus iacob tū bn̄
dicturus alijs iſti dixit·nō cre
ſcas q2 aſcendiſti cubile pris
tui·Eſau venatoꝛ ⁊ parū in ta

bnaculis inhitans benedictō
nē p̄mogeiture perdidit quā
iacob mr̄i obediēs inueit gen̄·
·xxv.ͦ ⁊·xxvij.ͦ Secūdo idē ſua
det vite filioꝝ abbreuiacō·nā
deu·xxi·Si genueit hō filiū cō
tumacē ⁊ proteruū qui nō au
diat patris vel matris īperiū·
apprehēdent eū ⁊ ducēt ad ſeni
ores ciuitatis illius ⁊ ibi accu
ſabunt eū de comeſſacōibꝫ luxu
rijs ⁊ cōuiuijs ⁊ lapidabit eū
ois populus. ſnīa ē ibidē. Sic
duo filij heli correpti a prē nec
emendati fortes vna die occiſi
ſunt in bello. capta archa·i·re·
c ·iiij ¶ Tercīo idē ſuadꝫ multiplex
natoꝝ benedictio·nam hic in
p̄cepto illo ſpēaliter lōgitudo
viuēdi in p̄miū pmittitur. ſup
ple ſi filio valet ad ſalutēꝫ vel
ad cōmodū maius Si eni nō
ad hoc valeret diu viuere pla
ga eſſꝫ diu viuere nō p̄miū q2
diu in pccīs viuētes prius dā
nātur· Et p oppoſitum diu be
ne viuere beneficiū dei magnū
eſt Sic ſem filius noe qui pa
trē honorauerāt·qui ſem vidꝛ
fuiſſe ſcdꝫ mſtos melchiſedech
rex ſalem quē conſtat diutiſſiē
vixiſſe vicꝫ annis plus q̄·600·
ex gen̄·xi.ͦ Quod etiā patꝫ in be
nedictionib⁹ ioſeph quē patꝛ
omnib⁹ filijs predilexit eo q̄
obediens fuerat in arduis ut
patuit i exitu ultīo ad paſcua

verſus fratres hic inqꝫ Joſeph quātam materiā patientie caſtitatis. quātā potētiā adeptus ſit ⁊ ſemē eiꝰ. patꝫ geñ. xxxvij. xxxix. xli. ⁊ xlij. multipliciter.

d ¶ Qr̄to idē docet filioꝝ iudeorū erga pn̄tes pia honoꝝ puiſio ā humiliacio. nā dauid ſaul diu in pſecucōne manſurus. in eiuſdē pn̄cipio ſollicite mr̄em ⁊ patrē cōmēdauit regi moab i. Re. xxij. Rechabite cū liberis ad iuſſum pr̄is eorū ionadap in ppetuū nō biberunt vinum. domū non edificauerūt. ſemētē non ſerebant. vineam nō plantauerūt. ⁊ ſolum in tabnaculis manſerūt niſi i neceſſitate guerraꝝ. Jeremie. xxv. Jdō p̄ cūctis iſrahelitis laudātur a deo. Sic etiam pfectiōis exemplar ihs erat ſubditꝰ illis. ſcilicꝫ pn̄tibꝰ Et in mortis agonia de mr̄e ſollicitus virginē vgini cōmēdauit Joh. xix.

e ¶ Quīto idē docet paganoꝝ multiplex erudicio. ut docꝫ valeiꝰ libro qn̄to p plura exempla. Alam filia quedā cuiꝰ mr̄ icarcerata ⁊ fame necāda iudicis ɔſēſu obtinuit vt matrē viſitaret. p cuſtodes tn̄ pus qſita ne alimētū afferret. q filia matrē diu lactās. tādē p cuſtodes exploāta ē mr̄ēm alere Rō cū iudex pcepiſſet. vite matrem filie donauit in pietatis munꝰ ⁊ locus cōſecratꝰ diis a populo ut alij ſcribunt. Jtem ibidē valeriꝰ dicit de Coꝛaliano rōno qui cū a romanis pro ſcriptus rex alioꝝ factus eſſꝫ Et rōnis nullatenus nec precio nec dotibꝰ recōciliari valeret. veniēte ad eū de roma matre ſtatim a filio obtinuit romanis pacē Jtem ibidē de filio creſi regis refert. qꝫ cū filiꝰ eiꝰ mutus viderꝫ ab alio quodā patrē debē occidi. nec ligua. nec vibꝰ hūc preqeē demōſtrare poſſꝫ. Jn pietatis munus lingua eius ſoluta eſt. ⁊ locutus eſt hunc patrem. ⁊ alia clare eloquens in multoꝝ ſtuporem.

¶ Sexto idē ſuadēt creatuē irracionales celi aues. f

Nā ut di. am. exameron. vº. Ciconie pie aues pn̄tes ſenes nudatos. pluīs tegūt. fouēt alis. ⁊ nutrīunt alimētis Et ibidē dicitur. qꝫ admirāda ē cornicis clementia. Nā cū pn̄tes p lōgeuā ſenectutem plumaꝝ tegmie. ⁊ alaꝝ rgimie mioꝝai ɔtigit. cornices iuniōēs ɔpriis pēnis eos fouent. ⁊ collectō cibo paſcūt. qn̄ etiā pn̄tes eoꝝ ſeneſcūt. eos fultro alaꝝ ſuaꝝ ſbleuāt. ⁊ ad volanā exercēt ut in pſtinos vſꝰ mēbr̄ diſſueta reuocēt ⁊ reducāt. ut dic. Bartho. i de ppetatibꝫ reꝝ. ⁊ ſolū ut hyſtoiogphi ponūt vultuēs pn̄tes fame piē ſinūt. ⁊ ut rfert wil. in de apibꝰ pte ſcdā. apes iuioēs nō i opē tm.

ſed etiā in fetuq̊z iuuāt mr̄es.
g ¶ Septimo illud docet inſen
ſibiliū exēpla. vnde pe. rauen̄.
Tolle radiū a ſole ⁊ non lucet
Riuū a fonte ⁊ deſiccat᷑. ramū
ab arbore ⁊ areſcet. mēbrum a
corpe ⁊ putreſcet. Sic ſepa fi
liū a deuocōne paterna ⁊ iam
nō eſt filius ſꝫ collega iſtoꝝ de
q̄bus đr. vos a patre dyabolo
eſtis ⁊ opa patris veſtri vultis
h pficere. ¶ Quo ad .ij. pn̄cipa
le nōndū ſcđꝫ tho. 2. 2. q. Cxxij.
licꝫ in hoc p̄cepto exprimatur
ſolum honoracō pn̄tum in illa
tn̄ honoracōe intelligitur mā
dari ſuſtētacō eoꝝ ⁊ quicq̄d
aliud a ſuis liberis ipſis debi
tum eſt Sic interp̄tatur xp̄ſ
math. xv. Et ſup illo ephe. vi.
Honora patrē tuum ⁊ matrē
tuam dicit glō. Iubemur parē
tes honorare idest obſequium
pietatis ⁊ reuerētiaꝫ exhibere.
ac neceſſaia miſtrare Cōſiſtit
aūt reuerentia exhibēda parē
bus ſcđm alex. de halis in tribꝫ
Primo in affectu ut liberi parē
tes amēt. eis bona optēt p eoſ
orēt. ⁊ exinde timeāt eos ac re
uereātur ⁊ offenſaꝫ eoꝝ caue
ant ꝓpter ptātē quā a deo in fi
lios habēt quoꝝ ſūt pn̄cipia
pꝰ deū Secūdo ɔſiſtit i ſigno
exteriori ⁊ reuerētia que fit aſ
ſurgendo. ſiue p̄ ſe locādo. verbū
porrigendo loquēdi ⁊ ſilibus

Tercio cōſiſtit in effectu ut eis
obediāt in oībus ſaltem q̄ per
tinēt ad vtilitateꝫ ac nc̄citateꝫ
rei familiais ⁊ que ptinent ad
bonos mores q̄ ſaluti ſunt ne
ceſſaia ſcđꝫ illđ ephe. vi. Obe
dite filij pn̄tibꝫ veſtris in dn̄o.
idest ſcđꝫ iuſticiā ⁊ fidē dn̄i dei
Et colſ. iij. Filij obedite pn̄tibꝰ
vr̄is in oībꝫ idest ut p̄ꝰ expo
ſitum eſt. Quarto ɔſiſtit in ſu
ſtentacōne eoꝝ fienda p tria.
verbo p cōſolacōnes. facto per
miſteria corpalia vbi opꝰ eſt.
⁊ dono tpali ꝙ iuſtū enim eſt
ꝙ pn̄tes pueros debiles nutri
ant. tā dignū eſt ut filij fortes
pn̄tes debiles iuuent. ¶ Dubi i
tatur cir̄ hoc p̄mo vtꝝ homo
magis debeat diligere prēꝫ ꝙ
mrēm. hāc queſtionē mouꝫ ſe
neca li. declamacōnū vicꝫ an
filiꝰ potiꝰ teneatur alere prēꝫ
ꝙ matreꝫ Sub hoc caſu. Qui
dā pat᷑ a piratis captus ad fili
um mittit p auxilio habēdo ſꝫ
mr̄e ceca domi manēs nec ha
bens aliud auxiliū ꝙ filiū eū p̄
cipit manere. eo ꝙ vtrūqꝫ iu
uar᷑ nō poſſꝫ. quē ergo iuuabit
filiꝰ. Seneca fortiter ābas p
tes roborat. ſꝫ nō ſoluit. legiſte
tn̄ rn̄dēt inſtitū. de patria po
teſtate in glō. ꝙ citiꝰ debeat pa
trē alere ꝙ ex legis p̄ſūpcōne
ut ɔmūit᷑ plꝰ filiꝰ ſperat hrē a
patre. Et tho. 2. 2. q. xxvi. ar. x.

dicit ꝙ magis tenetur dilige
re prem Quia dicit btũs Jero.
ſup Ezech. ꝙ poſt deũ oĩm pa
trẽ diligẽd⁹ ẽ pr̃. ⁊ poſtea ad
k dit de matre. ¶ Ubi nõnd ꝙ
i iſtis ↄpacõibꝫ ut q̃dã dicunt
quos tho. non reprobat. hoc
qđ hic dicitur intelligend eſt
p ſe ut vicꝫ itelligatur ẽẽ q̃ſtio
de patre inq̃tũ pat̃ eſt. An ſit
plus diligend⁹ matre inq̃tũ
mat̃ eſt. pt̃ eni ſubdit tho. in
oĩb⁹ hmõi tãta eſſe diſtantia
virtutis ⁊ malicie ut amicitia
ſoluatur vel minuatur ut dicit
phs. viij. ethi. Et ideo ambro.
dic̃. ꝙ boni domeſtici ſũt maliſ
filijs ꝑponẽdi Sꝫ p ſe loquẽdo
pat̃ magis diligend⁹ ẽ q̃ mr̃
Amãtur ei pr̃ ⁊ mr̃ ut pn̄cipia
q̃dã natũalis oĩgis. pat̃ aũt
hꝫ excellẽcõreꝫ pn̄cipij racõem
q̃ mat̃ qꝛ pat̃ eſt pn̄cipiũ per
modũ agentis. mater aũt per
mod patiẽs ⁊ materie. Et ideo
pat̃ p ſe loquẽdo ẽ magis dili
gẽd⁹ Tñ hec ſpẽs amicitie de q̃
nũc loquim̃ ẽ aĩcitia q̃ debet̃
patri ⁊ matri ꝯm gñacõnis ra
cõem Eſt ei alia ſpẽs amicitie q̃
diligim⁹ amãtẽ Alia q̃ gñantẽ
Prima ſpẽ poſſum⁹ plus diligẽ
vnũ. Secũda ſpẽ aliũ. Nã ma
tres naturalit̃ pl⁹ diligũt fili
os q̃ patres ꝓpt̃ tres racõnes.
Prio qꝛ pl⁹ laborãt i eoꝝ gña
cõe vñ ponũt ibi magis de ſuo

Secũdo qꝛ magis ſciũt ꝙ ſiit
ſui filij q̃ patres Tercio qꝛ ſta
tĩ natos ſecũ tenẽt ⁊ nutriunt.
nõ aũt pr̃es ſic ⁊ ↄſãguineos
cũ q̃b⁹ magis nutriti ſum⁹ vel
ↄũſati ãplius diligim⁹. qꝛ ami
citie naturali adiũgitur amici
tia ſocialis. Et hoc totũ redit
ad hoc ꝙ pl⁹ põit mat̃ de ſuo ĩ
filio q̃ pat̃. Sꝫ plus de eo qđ
filius eſt ponitur a patre q̃ a
matre. qꝛ pater dat virtutem
formatiuã ꝗ̃ eſt diſpoſicõ ad
nobiliſſiãꝫ aĩe rõlis formã. ma
ter vero materiã. ⁊ ideo natuã
literꝛ hõ pl⁹ patrẽ diligit. ⁊ ↄſã
guineos ex pte pr̃is. hec de tho.
¶ Dubitatur ſecũdo An filij ⁊ l
filie in reuocacõe votoꝝ a pnti
b⁹ attẽptatis deãnt obediẽ ſꝫ.
ꝯm tho. 2. 2. q. lxxxviij. ꝙ filij ⁊
filie ſb pntum vel tutoꝝ degẽ
tes tutela ſunt in ſtatu triplici
Quidã qui nõdũ hñt vſũ rati
onis. ⁊ tales q̃tũcũqꝫ ãnoſi
non poſſunt aliquid voue. qꝛ
non poſſunt deliberare. Alij aũt
ſunt qui añ annos pubertatiſ
id eſt maſculi añ decimũquãtũ
annum femelle añ duodecimũ
attigerunt vſum racõis. Et ta
les pñt q̃tum in ipſis eſt voue
re ſine pccõ. ſꝫ votũ eoꝝ pt̃ ir
ritari per pntes. quorũ cure re
manent adhuc ſbiecti. que re
uocacõ eciã ſine pccõ fieri pt̃ a
pntibꝫ vel tutoibꝫ. Nõ q̃re nati

woventes non peccāt q2 ipliciͥ nō
te ſubintelligitur ſi pn̄tes con
ſenſerint. Racō quare pn̄tes re
uocādo non peccāt q2 vtūtur
iure ſuo Quātūcūq3 tn̄ p̄ſati fi
lij ante ānos pubꝫtatis ſint do
li capaces nō poſſunt obligai
voto ſolemni religionis ꝓpter
ecc̄ie ſtatutū qđ r̄ſpicit id qđ
in pluribus accidit. Tercīo ſūt
qui vouēt poſt annos pubꝫta
tis ⁊ tales ſi ſūt libere ꝺdicōis
q̄ tum ad ea q̄ ſunt ſue ptātis
⁊ ſue pſone poſſunt ſe obligaē
voto religioīs. vel ſimplici. vel
ſolēni. ſine volūtate pn̄tum. Et
eadem racō eſt de alijs votis q
cōtrahere poſſunt nō ſunt aūt
ſue ptātis tales ſemꝑ quo ad
diſpenſationem domeſticā. id
circo non poſſunt aliq̄d voue
re quod ſit ratum ſine cōſenſu
m patris. ¶ Dubitatur. iij. an fi
liꝰ teneatur obedire pn̄tibus
carnalibꝫ q̄tū ad oīa ſz. thō.
qđli. ij. q. v. ar. i. q non ſed in
quibuſdā. nā cū obedientia p̄
lato debeatur ad illa ſe exten
dit debitum obediētie ad q̄ ſe
extendit ius p̄lacōnis. habet
aūt pr̄ carnalis ius p̄lacōnis i
filiū. p̄mo quidē q̄tū ad dome
ſticā cōſuacōez. Sic eni ē pr̄
familias in domo. ſic rex i reg
no. vnde ſicuti ſb̄diti regis te
nentur obedire regi in hijs q̄
ptinent ad gubꝫnacōez regni.

ita etiaꝫ filij ⁊ alij domeſtici te
nētur obedire pr̄ifamilias in
hijs q̄ ptinēt ad diſpēſacionez
domus. Secūdo q̄tū ad moꝝ
diſciplinā. vnde apoſtolꝰ dic.
heb. xij. Patres quidem carnis
noſtre habuimꝰ eruditores
⁊ obtēperabimꝰ eis. Debet eni
pr̄ filio etiā diſciplinā ut phs
dicit In hijs ergo tenetur obe
dire filius patri carnali. ⁊ non
in alijs. vnde illud coll. iij. Filij
obedite pn̄tibꝫ veſtris quo ad
omnia. intelligitͬ omnia ad q̄
ſe ius p̄lacōnis extēdit. ideo ec
nō exhibet irreuerentiā pn̄tibꝫ
qui eis non obedit in hijs in q̄
bus eis obedire non tenetur.
¶ Quo ad. iij. principale patꝫ n
ex p̄miſſis q multipliciter nati
peccāt cōtͣ hoc p̄ceptum in pn̄
tes Primo qui parētes irridēt
pauperes aut debiles. terreat
hos maledictio cham gen̄. ix.
Secundo quidā pn̄tes duris
verbis contriſtāt cōtͣ apoſto
lū dicētem. i. thi. v. Seniorem
ne increpaueis ſed obſecra ut
patrem. iuniores ut fr̄es. anuſ
ut matres. iuuenculas ut ſoro
res in omni caſtitate. Tertio
alij parētibus maledicunt cōtͣ
illud exod̄. xxi. Qui maledixe
rit patri ⁊ matri morte moria
tur. Et exod̄. xx. Qui maledixe
rit patri vel matri extīguetur
lumē eiꝰ in medijs tenebris ⁊

moriet' i pctis ſuis.ac. Quar
to q̄ mortem paretū ſuoꝝ op
tant ex eoꝝ odio aut appetitu
honoris vel hereditatis. vñ ꝓu
biorū. ix. Qui affligit prēm.
eit ignominioſus et ifelix. Quī
to q̄ pntib⁹ paupib⁹ vel idigē
tibus non miniſtrāt ꝑ poſſe. cō
tr illō Eccleſiaſtici tercō. fili ſuſ
cipe ſenectā pris tui et ſi defece
rit ſenſus ei⁹ p ſapientiā vel im
patietiā ſupp. veniā da illi Sex
to q̄ nō obediūt ſʒ pterue rcal
citrant in hijs viʒ que ptinent
ad patris imperiū. q̄ iubētur la
pidai. vbi ſupra. Septio q̄ ma
nus violētas in eos inieccerint
Cōtra quos exodi. xxi. Qui per
cuſſerit patrē vel matrē morte
moriatur. Octauo q̄ parētib⁹
defūctis per ſuffragia nō ſbuei
unt. contra quos ꝓu. xix. Qui
affligit prēʒ eit ignominioſus
o et ifelix. ¶ Dubitatur pmo q̄re
huic pcepto additur ꝓmiſſio
pmij pl⁹ q̄ alteri mādato. R̄.
ſm Alex. de halis i ſuo tercō et
alios. prio ut ad ſuſtētacōem
pntū allicerentur filij ex pmio.
quēadmodū pntes alliciūtur ad
nutrcōeʒ filioꝝ ex natuā. Secū
do q2 ogruū ē ut vitā ꝓlātes
in pntib⁹ filij tales ec. recipiāt
lōgitudinē vite i ſeipis Tercō
q2 pcepta dātur de eis ad q̄ in
q̄b⁹ dā hō nō inclinatur ā mo
dicū. Sed ad ſubueiendū filijs

pntes iclinātur nl'tū et econū
ſo modicū. Jdo necē fuit māda
ri ſic videm⁹ etiā q2 trūc⁹ pui
det ramis nō rami trūco. Corp⁹
mēbris nō mēbr̄ oia corpi. ſol
radio non radi⁹ ſoli. fons riuo.
nō non riuus fonti. ¶ Dubitatur p
ſecūdo vtrū aliq̄s pcepto pris
poſſit cōpelli ad matrimoniū cō
trahendū. Reſpon. tho. iiij. ſcrip.
diſtinctione. xxix. arti. vl. Cū
in matrimonio ſit quedam ſui
tus ꝑpetua: pater nō poteſt co
gere filiū ad matrimoniū per p
ceptū cū ſit libere cōdicōis. ſʒ
pōt eum iducere ex racōnabili
cā. Et tūc ſic ſe hʒ fili⁹ ad cāʒ il
lā Jta ſe hʒ fili⁹ ad pceptū pris.
ut ſi rō illa cogat de ncēitate. vl'
de honeſtate et pceptū ſimilit
cogat. alias nō. hec tho. ¶ Du q
nō bitat' tercō. vtrū ivitis pntib⁹
fili⁹ poſſit intrare religionē. R̄.
tho. q2 oli. ix. q. v. ar. i. diſtiguēd
ē. q2 aut iſte q̄ hʒ ꝓpoſitū intrā
di rligioem videt ſe i ſeculo nō
poſſe viuē ſine pccō mortli vel
nō de facili. Si timʒ ſibi de pei
culo pcā mortlis cū magis te
neat' ſaluti aīe ſue ꝓuidē q̄ cor
pali ncēitati pntū nō tenet' in
ſeculo remanē. Si aūt vidʒ ſe
poſſe i ſclo ouerſai abſq3 pccō
Adhuc diſtiguēdū eſt. q2 aut
ſine eius obſequio pntes nullo
modo viuē poſſunt et ſic tene
tur eis ſuire et alia opa pſcōis

p̄t mittere ⁊ peccarẽ eos dimit
tẽs. ſi vero ſine ei⁹ obſeq̇o pn̄t
pn̄tes aliq̄liter viuere nō aūt
honorifice non ꝓpt hoc tenet̄
opera pfectiōis dimittere. Se
cus aūt eſt in illo qui iā̄ religi
onem intrauit qꝛ cū iā̄ ſit mor
tuus mūdo ꝓpter pfeſſionē ſo
lutus eſt a lege q̄ in mūdanis
obſequijs pn̄tibus tenebatur
ſcꝫ doctrinā apl̄i rō. vij. In ill̄
aūt ſpūalib⁹ puta orōnib⁹ ⁊
hm̄oi eis tenetur ſuire Et hoc
q̄d dictū eſt de introitu religi
onis pōt dici etiā de obſeruan
tia virginitatis ⁊ de alijs opa
cōnibꝫ pfectiōis. hec tho. Du
bitatur. iiij. vtꝝ ille cui⁹ pater
non pōt ſuſtentai a filio n̄ con
hendo accipiat dotem vn̄ prēꝫ
nutrire poſſit: teneatur ꝯtrahe
re ut patrē ſuſtentet. ſꝫ. thō.
eodem ar. Caſus ꝓpoſitus nō
videtur de facili poſſibilis. vix
eni cōtingere pōt quī quis pn
tes ſuſtentare poſſit abſq3 mri
monij cōtractu ſaltē manibus
opando ⁊ mēdicādo Si tn̄ hoc
ꝯtingeret eſſꝫ idē iuditiū de vir
ginitate ſeruāda in iſto articu
lo ⁊ de alijs pfectōis opacōibꝫ
ſicut eſt de introitu religionis
ut prius dictū eſt. hec thō.

Capitulū Sextum.

De honore ſecūdo patri
vicꝫ ſpūali exhibēdo vi
dēda ſūt tria. Prio vi

debitur q̄ ſtricte mādatū ſit
p̄latis ſpūalibꝫ obedire Secū
do in quib⁹ ſint ⁊ q̄liter hono
randi. Tercio quot modis circa
eos hoc p̄ceptum non ſuetur
Q̄ntū ad. i. nōndū q̄ pater a
ſpūalis eſt quicūq3 p̄latus re
gēs in ſpūalibꝫ aliquē quē do
ctrina euāgelica geneāuit vel
habꝫ nutrire p̄ſcrti ſi eucariſtie
ſacramētum vel alia ſibi mini
ſtrēt ſpūalia. ut ſūt papa epūs
pleban⁹ ⁊ vices eoꝝ gerentes
cōfeſſores. p̄dicatores. abba
tiſſe. prioriſſe. vn̄ apoſtolus. i.
cori. v. Ego p euāgeliū genui
vos. de hijs itelligitur illō mā
datū apoſtoli obedite ꝑpoſitis
veſtris ⁊ ſubiacete eis. ipi eni
puigilāt quaſi rōnē ꝓ aīab⁹
vr̄is reddituri ut cum gaudio
hoc faciāt nō gemētes. de hijs
xp̄s ait luc. x. Qui vos ſpernit
me ſpernit. Et ut non ſolū bōis
ſꝫ etiā malis obedire debeamus.
docꝫ math. xxiij. xp̄s vbi ſic dꝛ
Jheſus locutus ē ad turbas ⁊
ad diſcipulos ſuos dicēs Su
p cathedrā moyſi ſedebūt ſcri
be ⁊ pharisei. Oia ergo quecū
q3 dixerit vobis ſuate ⁊ facite.
ſcꝫ vero opa eoꝝ nolite face
re. dicūt eni ⁊ nō faciūt. Et ad
id debuit apte. Exēplū in vitas
patꝝ vbi dꝛ q̄ ad quendā ſo
litariū venit q̄dā p̄ſbit̄ cuiuſ
dam baſilice ut conſecraret ei

oblacōe; ad cōmuīcanđ · q̄dā aūt venit accuſā s ſacerdotem apud ſolitarium · venit ergo p̄ſbiter q̄dā vice volens conſecrare oblacōem id eſt celebrare miſſam · Sz ſolitari9 pulſāti non apperuit et ſic ſacerdos diſceſſit et vox ad ſolitariū Ecce tulerūt ſibi hoīes iudiciū meum Et fact9 eſt velut in exceſſu mētis ſolitari9 videbat qz q̄i puteū aureū ſitulā aureā et funē aureū aquāqz valde bonā · haurire aūt vidit quendā leproſū et reſidentem i vas vidit igit̄ hoc ſolitari9 et cupiebat bibere ſz noluit ꝓpt̄ leproſū q̄ hauſit Et vox · Cur nō bibis nam iſte ſolū hauſit nihil inq̄nauit Ex ꝑ ge facto9 ſolitari9 miſteriū intellexit et mittēs ꝓ ſac̄dote ſic p̄us erat ſolitus ab eo oblacionē ſūpſit ¶ Sed queitur in q̄

b bz layci teneātur ſuis p̄latis eccleſiaſticis obedirē · Rn̄det vl · libro · vi° · ti · iiij° · ca · xv · Layci non tenēt̄ p̄latis eccleſiaſticis obedire niſi in hijs ad quorū obſuātiam ſei baptiſmo obligauerūt ſcz ut teneant veram fidem cū opib9 et abrenūtiēte ſathane et omnib9 pompis et opibz eius et p conſequens q̄tum ad omne peccatū vitandū et ſpuāle bonū ꝓſequendū · In alijs auteē actibus non ſubduntur eis n̄ q̄tū ad iſta ptinere ſeu redu ci poſſunt · ¶ Quo ad ſecūdum c

p̄ncipale nōndū q̄ honor debit9 p̄latis eccleſiaſticis p multa eſt exhibēdus · p̄mo ut bonū eis corde optem9 et nōnū q̄ p eis orem9 ne ꝓpter peccata ſbditoꝝ prelato gratia verbi dei ſbtrahatur · qꝛ dicit gregori9 ſup Ezech · omē · xij · Aliq̄n ꝓpt̄ malos auditores hoīs tollitur ſmo doctoib3 · Aliq̄n vero ꝓpt̄ bonos auditores datur ſermo doctorib3 etiā mal̄ · Beniuole valđ ſe habuit dđ erga letalē inimicū ſaulē p̄us vnctū regē et iā a dō abiectū nō obſtāte q̄ i rgē iā vnct9 eēt dauid · Quia enī ſaul vnct9 dn̄i fuit manſuetiſſime ſe ad eū habuit dauid · ut; p̄mo ſe · ca · ml̄tis · Quito pl9 ad ſacerdotes ecc̄ie ſeptēpliciter deo cōſecratos nos beniuole hr̄e dēm9 Itē aliq̄n ꝓpt̄ pccā populi de9 pmittit regē ypocritā · Job xxxiiij · qꝛ eit ſic ꝓplus ſic ſac̄dos · Et ſic hu9 ſic et dn̄s ei9 yſaie · xxiiij · Ergo ad hoc malū euitādū optanđ ſbditis eſt ne dū paſtor p abrupta ĝdit̄ grex i p̄cipitiū labatur ut greḡ · di · ¶ Secūdo ſbditi ſtudē dn̄t ut e

bō de p̄latis dicāt et eos hōrēt · vl̄ de eoꝝ malis taceāt n̄ vbi locū h3 frna correcō et mō licito ſpat̄ emēda · rō · qꝛ illđ ad quē ſib3 fieri debet · ergo plus cir̄ p latum · nam de omi v̄bo ocioſo

redditurí ſunt⁹ racõem ut veri
tas ait ꝙ̃ eo plus de malo ⁊ p̃
lato detrahẽdo· alias nl̃ ſequit̃
niſi infectõ populi ⁊ pc̃cm ꝓpri
um· ¶ Tertio tenẽtur ſubditi
eis ad reuerẽtiã geſtuũ ꝓpter
excellentiã ſtatus eoꝝ ⁊ digni
tatis ⁊ tales ſm magis ⁊ min⁹.
vñ apl'us. i· thi· v· Qui bñ pre
ſũt p̃ſbiteri duplici honoe̾ dig̃
habẽtur maxie q̃ laborãt in ver
puta decimis ⁊ oblationibus
cõib; hõrandi ſũt p̃lati eccl'iaſti
ci ⁊ doctria Qr̃to domis ⁊ obuẽ
ac alijs eoꝝ iuribꝫ quia talia ſũt
eoꝝ ſtipẽdia ad ſuſtentacõẽ;
vite eoꝝ ordinata· Et illud ꝓ
bat apl'us. i· corín· v· p⁹ p̃fata
verba imediate ſb̃dẽs Scrip
tũ ẽ non infrenab̃ os bouis tri
turantis. dign⁹ ẽ eni operari⁹
mercede ſua· vñ ⁊ math. x· idẽ
dꝫ Dign⁹ ẽ operarius cibo ſuo.
hoc eni dixit qñ miſit diſcipu
los ad p̃exiſtẽdũ populis ver
bo ⁊ ſermõibꝫ. Racõ ẽ quia in infi
nitũ ſũt melioa ſpũalia tpali
bꝫ· i· cori· ix· Si nos vob̃ ſpũa
lia ſeminam⁹ nõ magnũ eſt ſi
nos carnalia vr̃a metam⁹ Qñ
to debẽt honorai in mãdatis q̃
p̃cipiũt ut in vitãdis excõmũi
catis ſuãdis feſtiuitatibus ⁊
hmõi ¶ Quo ad· iij· pñcipale
nõndũ quia tot mod̃ ⁊ plurimꝰ
põt de honorari p̃latus eccleſi
aſticus quot modis honorari

Primo iuidẽtes p̃latis quo ad
pſonã. Secũdo q̃ eis detrahũt
leuiter ⁊ multiplicit̃ infaman
do vel maledicũt cõn̄ illõ apſi
actu· xxiij· Pñcipẽ ꝓpli tui non
maledices Tercõ q̃ eos geſti
bꝫ dehoneſtãt ſine rõbili cã ut
cũ eis ludẽtes illicite luxuriãtes
Et ſicut cham verẽda moꝝ pr̃
noꝝ ⁊ defectuoſoꝝ detegentes.
cõn̄ illud exodi· xxij· Dñs non
detrahes ⁊ principẽ populi tui
nõ maledices· Qr̃to qui eis de
bita in decĩs oblacõibꝫ ⁊ alijs
ſb̃trahũt ⁊ iuribꝫ eoꝝ cõn̄ illõ
mal· iij· Dic̃ dñs· inferte oẽꝫ de
cimã in horreũ meũ ut ſit cib⁹
in domo mea· Et eccĩ· xiiij· Fili
ſi hẽs bñfac tecũ ⁊ deo dignas
oblacões offer. Qnto q̃ p̃cep
ta p̃latoꝝ otemnũt i hijs in q̃
b⁹ obedire tenẽtur· ut in excõ
muicacõibꝫ ſuãdis p̃cipue ſcẽ
mris eccie. Et qui diebꝫ dñicis
cõtenũt audire miſſas ⁊ alijs
feſtiuitatib⁹ ⁊ intereſſe dĩnis
ſm eccie ordinacõẽꝫ ⁊ p̃cepta
⁊ ieiunia ab eis rite iuſſa tranſ
grediũtur. ¶ Capitulũ. viij.

De tercõ pre vicꝫ p̃lato
ſeculari honorãdo tria
ponẽtur· Prio q̃ñ ncẽe
⁊ rõbilit̃ ſint honorãdi Secũ
do i quibꝫ ſint honorandi Ter
cõ quot mod̃ cõn̄ eoꝝ honoꝛẽ
fiat ⁊ cõtra hoc p̃ceptũ· ¶ Qn̄
tum ad· i. notãdum quod patres

ſecularīū perſonarum ſunt om
nes videlicꝫ qui gubernare ha
bent aliquē vel aliquos de ſecu
laribꝫ in foro eorūdē. Sic igi
tur paterfāilias ē pat̄ vxoris
filiorꝝ. fāulorꝝ ⁊ domū ihabitā
tium. Sic pñceps vel ſignifer.
ſeu capitane⁹ pater ē ſubdito
rum ſibi. Sic magiſter ſuorꝝ
ſcolarīū Et rex ſuorꝝ i rḡno. ⁊
cōſiliū cū magiſtro ciuiū oīm
ciuiū. Subditos autē obedire
q̄ neceſſit ſuis p̄latis ⁊ p̄ribus
p̄fatis. p̄mo docet p̄mo impat
ſcriptuā. Secūdo ſcōꝝ exēpla
Tercio p̄hoꝝ documēta. Q̄rto
etiā irronaliū facta. ⁊ q̄nto nō
b ſentiētiū regimēta. ¶ Nā q̄ad
p̄mum xp̄s ait Reddite que ſūt
ceſaris ceſari Math. xxij. hic pe
trus. p̄ma pet̄ ij. dicit. Subie
cti eſtote omni huāne creatuē
ꝓpter deū. ſiue regi quaſi p̄cellē
ti ſiue ducib⁹ q̄ ab eo miſſis ad
vindictā maloꝝ laudē vero bo
noꝝ. Paul⁹ etiā di. ro. xiii. Qui
ptāti r̄ſiſtit dī ordiacōi r̄ſiſtit.
d docēt. ij. illō ſcōꝝ exēpla nā xp̄s
tributū ꝓ ſe ⁊ petro ex piſcis
miſteio tribuit math. xvii. nec
pilatū p̄latū ſeu iudicē xp̄s ne
gauit cui ait nō h̄res i me ptā
tē vllā n̄ tibi datū fuiſſꝫ deſup
Joh. xix. Paul. ad ceſarē appel
lauit ⁊ iudices inuocauit iſidē
les ut pꝫ Actu. xxv. mauicī⁹ cū
ſuis ſocijs ꝓ dolat̄s dyocleciāo

⁊ maximiāo īpatoibꝫ militarē
nō rēnuit vbi deo vero nō otra
riū impauit Ex q̄bꝫ ec. patꝫ q̄
tam malis q̄ bōis p̄latis obedi
endū eſt ut patꝫ p p̄cedēcia Et
p dauid q̄ veneāt⁹ eſt ſaul nō
dum depoſitum publice p deū.
vel pſl̄m. vii p̄ma pet̄. ij. Ser
ui ſb̄diti eſtote i tiōē dn̄is ⁊
nō tm̄ bonis ⁊ modeſtis ſꝫ etiā
diſcolis Patꝫ t̄cio p p̄hica docu
mēta nam ariſtoteles yconomi
coꝝ libꝝ ꝓ r̄gimine dom⁹. Et
libros politicoꝝ ꝓ regine ciui
tatū ⁊ regnoꝝ elegātiſſime cō
ſcripſit. Sic plura exēpla poīt
valeri⁹ ⁊ ceteri. ¶ Docet idem c
q̄rto tā beſtialiū hoim̄ q̄ irraci
onaliū vita. vide⁹ ei p̄ doc̄s vni
obedire. Sic ⁊ latrones quia
ſine obia nulla pax pſeueāt ſic
galli⁹ gallias regit grus grues
rex apū apes ⁊ caput mēbra in
corpe. ⁊ tria exacte ſuis p̄latis
obediūt. Q̄uīto idē patꝫ etiā in
nō ſentiētib⁹. In toto etiā vniū
ſo de⁹ ordiauit ignobiliora de
bere obedire nobilioib⁹. ſic an
gel⁹ p̄eſt hoīs aīa corpi celeſtia
terreis ⁊ hūidis luna ⁊ oī t̄re
cū ſuis vegetabilibꝫ p̄eſt ſol.
¶ Q̄uo ad. ij. pñcipale nōnō q̄ d
ſb̄diti ſeculaēs dn̄i i q̄nqꝫ hr̄e
ſuos p̄latos. p̄io bō eis optā
do ⁊ dm ꝓ eis orādo vn̄. i. thi.
i. Obſecro fieri orōes p̄mo ꝓ re
gibꝫ ⁊ hijs q̄ i ſb̄limitate ſunt

Et baruch .i°. Orate ꝓ vita na
buchodonoſoꝛ. Racō ē qꝛ ꝓpter
peccā ꝑpl'i aliqn̄ ypocrita dat̄
populis. Et ſm greg. qꝛ ꝑlati
aliqn̄ non corrigūt populū Jo
circo ipſi ꝑlati iſtatuūtur ꝛ pec
cāt ꝛ ꝑplus punitur .ij. re. vlti
mo vbi dꝛ de dauid qui pecca
uit ꝛ tn̄ popul⁹ punitus fuit.
orare ergo oportet ꝓ prelatis
Secūdo honorādi ſūt verbꝰ ut
bō de eis ſbditi referāt. Rō qꝛ
qn̄ illō nō fit ꝑplus ei⁹ recalci
trat etiā in licitis ꝛ ſic turbat̄
rſpublica. Et ſepe ea q̄ apparēt
malefacere vel obmittere ꝑlati
ipi talia emēdare nō valēt vel
popul⁹ iudicās errat temerarie
iudicādo. ideo paul⁹ ait actuū
.xxiij°. Scriptū ē pn̄cipē popu
li tui non maledices. Tercō de
bēt geſtib; honorai ſeſſionib⁹
ꝛ alijs licitis. i. pe. ij°. Deū time
te regē honorificate. quicqd ei
ei fit deo fit a q̊ oīs ptās. Qr̄to
ſunt ꝑlatis tributa danda exa
ctōes licite ꝓ republica theolo
nea ꝛ ſteure. qꝛ ſine talib⁹ cō
mūib; ſbſidijs prudētes cōſili
arij offitiales ciuitatis ꝛ ſtipē
diarij ā milites ſua offitia ſiſ ꝛ
laborādo ꝓ victu facere nō pn̄t.
ideo .i. cori. ix°. Quis militat ſti
pēdijs ſuis vnq̄ꝫ Et roma. xiij°.
Reddite oīb; debita. cui tribu
tū tributum. cui vectigal vecti
gal. Qn̄to obediēdū ē ꝑlatis i

hijs i qb⁹ ſūt aliq̄ eoꝛ ſbiecti
eis ut milites capitaneo i reb;
bellicis: famlia prīfamilias in
domeſticis Ciues cōſiliarijs i ci
uilib⁹. Ideo tho. 2. 2. q. Ciiij. e
q̄rit: an ſbditi teneātur ꝑlatis
in oīb⁹ obedire. Re. q̄ nō ſꝫ in
hijs vbi ſunt ꝑlati ꝛ ſbditi eiſ
aſtricti. vn̄ ꝑmo ſbditi nō te
nentur obedire ei q̄ vſurpaſſꝫ
dn̄ium ſibi n̄ ꝓpter ſcādalū vel
mai⁹ malū vitādū: obediēdo ta
mē i licitis non q̊s peccarꝫ Nec
ſecūdo ſbditi tenētur obedire
ꝑlatis vbi iꝑerant vnū ꝛ alter
maioꝛ ꝑlatus ſub quo ē ꝑmuſ
iubet aliud Eſt ei regula a btō
aug⁹. manās q̄ duob; ꝑlatis
cōtr̄ria ꝑcipiētib; obtꝑandū ē
maiori. intellige in licitis Ter
tio nullus dꝫ obedire vbi ꝑla
t⁹ iubeꝫ aliqd̄ qd̄ pecꝫ eſſꝫ. qꝛ
cū de⁹ hoc ꝓhibebat ꝑ ꝑcedē
tē regulā q̊ ē oīm dn̄s: deo eſt
obediēdū Tn̄ ſcdꝫ ray. ꝛ alioſ
plurios q̊ ſūt ſbditi non dico
aīci vel non ſbditi tales ſbditi
qn̄ dubitāt aliqd̄ eē illicitū vel
licitū debēt ꝑlato obediē n̄ eſſꝫ
tale q̊d i quo nullo mō eſſꝫ ex
cuſabilis ignorātia. puta cōn
articulū fidei, ꝑcepta vel ꝓhibi
cōes vel generale ſtatutū ecc̄ie
Racō ē qꝛ dubia ſūt in meliorē
pteꝫ interpretāda. Quarto f
ſbditus non tenetur obedire
dn̄o vel ꝑlato ſi ꝑcipiat ei in q̊

nō ſbditur ei puta ſi intromit
ter; ſe de actibus anime interio
ribus. Vnde ſeneca li. iiij. de bn̄
ficijs Errat ſi quis eſtimat ſer
uitutē in totum hoiem deſcen
dere ps eius melior id eſt aīa
excepta ē. Corpa obnoxia ſūt
et aſſcripta dominis. mens q̄ dē
eſt ſui iuris Ideo dicit oſequen
ter tho. In hijs que ptinent ad
interiorē motum volūtatis hō
non tenetur homi obedire. ſʒ i
hijs q̄ per corp9 exterius ſunt
agenda nec in talibus oībus.
Quīto igitur in hijs etiam q̄ p
corp9 exteri9 ſunt agenda hō
nō tenetur hoi obedīei omnib;
talibus. qꝛ non ī hijs q̄ ad na
turā corpis ptinent ſed ſoli deo.
quia in iſta pte omēs homiēs
natura ſūt pares puta ī hijs q̄
ptinent ad corpis ſuſtētacōe;
et ꝓlis generacōnem. vn̄ nec te
nētur ſui dn̄is nec filij pntib9
obedire de matrīmōio cōtrahēdo.
vel virginitate ſeruāda. aut ali
quo hmōi. Sed in hijs q̄ perti
nent ad diſpēſacōem actuū et
rer humanar; tenetur ſbdit9
ſuo ſupiori obedire ſm racōem
ſupioritatis. Sicut miles duci
exercit9 in hijs que ptinēt ad bel
8 lū. hec de tho. ¶ Quītum ad ter
tiū pn̄cipale pat; ex p̄miſſis qꝛ
multipliciť ſbditi fatiūt contra
hoc p̄ceptū de honorando p̄la
tos. Prio eis mala fauendo vel

ꝑ eis n̄ ō orādo. cū tamē ꝑ om
nibus orādū ſit ꝑ orōnē domi
nicā. Secūdo qui eis detrahūt
vnde exodi. xxij. dn̄s non detra
hes glō. iudicib; Tercio qui ſi
ne timore et reuerētia ſūt ad eos.
cōtra illud Rō. xiij. pn̄ceps dei
miniſter eſt tibi ī bonū. Si au
tem male feceris time. nō em̄ ſi
ne cauſa portat gladiū. et pt9
pauca. Sbditi eſtote non ſolū
ꝓpť irā ſʒ etiā ꝓpter cōſcientiam
Ideo em̄ tributa p̄ſtatis. Qrto
q̄ eis debita ťbuta ſtipēdia ſteu
ras ſubtrahūt tales ꝑtīto ſūt
peiōes q̄ꝫ fuēs ꝑq̄to ī pluēs q̄s
peccat quos p̄uat iſte q̄ ſubtra
hit p̄ſtantes etiā tributa talia
nō ꝑdūt ſ; tīto pl9 merentur.
q̄ꝫ to rem cōem id ē ōīa pl9 q̄ꝫ
ꝓpriam curāt. Vbi pat; quor
dam modica caritas q̄ initi ſūt
ad talia. Quīto q̄ eis rebelliſāt.
ymo pocius deo. vn̄ ea que ꝯtra
p̄latos ſiūt de9 ſibi ſiei dicit ut
patet numeri. xiiij. vbi ꝑplus
dr̄ murmuraſſe ꝯtra moyſen et
aaron. Attamē de9 ait vſq; q̄
detrahit mihi omnis populus
iſte quouſq; nō cred; mihi et
ibidē. vſq; q̄ multitudo hec peſ
ſiā murmuāt ꝯtr̄ me. Sic. i. re.
viij. Qn̄ ſamuelē iudicē ꝑplus
petiuit ut regem eis dar;. dn̄s
ait nō te abiecert ſʒ me ne reg
nem ſuper eos. ¶ Sequitur
p̄ceptū quītū ſc; Nō occides